

NOVICE

Glasilno Socialistično
zveze delovnega ljud-
stva občin
Kočevje in Ribnica

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje.
Urejuje uredniški odbor. Odgovorni
urednik France Grivec. Uredništvo in
uprava: Kočevje, Ljubljanska 14/a. Te-
lefon upr. in uredništva 86-090. Letna
naročnina 800 din, polletna 400 din in
jo je treba plačati vnaprej. Za ino-
zemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške
dolarje. Tekoči račun 600-27-1-806 pri
NB podružnica Kočevje

Leto VIII. - št. 44

KOČEVJE, 25. oktobra 1963

Cena 20 din

PRIPRAVE NA 42-URNI DELOVNI TEDEN

So pogoji, da napravimo poslej več v sedmih urah, kot smo doslej v osmih

PRETEKLI TOREK JE BILO V KOČEVJU POSVETOVANJE O PRIPRAVAH ZA 42-URNI DELOVNI TEDEN. UDELEŽILI SO SE GA PREDSTAVNIKI DELOVNIH ORGANIZACIJ, SKLICALA PA GA JE KOMISIJA ZA UVEDBO 42-URNEGA DELOVNEGA TEDNA PRI OBČINSKI SKUPŠČINI.

Razprava je pokazala, da bi se s prehodom na 42-urni delovni teden morala produktivnost povečati za okoli 13 odstotkov, če hočemo napraviti v sedmih urah toliko, kot smo doslej v osmih, se pravi, da se osebni dohodki zaposlenih ne bi znižali. Seveda pa je nujno, da osebni dohodki in s tem tudi standard zaposlenih narasča, s čimer bi se morala produktivnost povečati za precej nad 20 odstotkov — se pravi, da moramo stremeti za tem, da bo vsak zaposleni napravil v sedmih urah približno za četrtino več, kot napravi zdaj v osmih urah.

Ugotovitev razprave je bila, da je v vseh delovnih organizacijah možno po temeljnih analizah preiti na 42-urni delovni teden in hkrati produktivnost ne samo obdržati na sedanji stopnji, ampak celo občutno povečati. Doka-

kar bi vplivalo na znižanje bolniškega staleža. Nujno je odpraviti osebne razgovore med delom, neupravičene izostanke, podpirati izobraževanje zaposlenih, izumiteljstvo, novotarstvo in racionalizatorstvo, izboljšati pripravo de-

la, proučiti možnost predelave odpadkov, odpraviti podaljsevanje malic, odpravljati pijančevanje, vabiti in pustiti ljudi po raznih opravkih (na sodišče, k sodniku za prekrške, v pisarne občinske skupščine, k zobozdravniku, zdravniku in drugam), če ni res nujno, le izven rednega delovnega časa itd.

Nadalje so zastopniki delovnih kolektivov opozorili na nekatere probleme, ki zavirajo prehod na 42-urni delovni teden. Med najvažnejšimi je prav gotovo predpis, ki zahteva, da plača podjetje več izrednega prispevka, če opravi delo v manj urah — se pravi, da ta predpis prav zavira uvedbo krajšega delovnega tedna. Po proizvodnih nekaterih podjetij je tako povpraševanje, da je zaradi zadovoljitve trga (ponekod pa zaradi izpolnjevanja letnega plana) nujno delati še nadure in celo ob dela prostih dneh. Marsikje bo potrebno preiti najprej na 8-urni delavnik, se pravi na odpravo nadur, in šele potem na sedemurnega. V nekaterih delovnih organizacijah, ki zaposlujejo sezonske delavce, sami delavci zahtevajo daljši delovni dan, ker hočejo med sezono čimveč zaslužiti.

Za prehod na 42-urni delovni teden pa so vsekakor potrebne ekonomske analize, ki naj jih opravijo komisije za uvedbo 42-urnega delovnega tedna po delovnih organizacijah. V teh komisijah naj bodo ekonomisti, analitiki, pravniki, tehnični vodje, računovodje in vodje kadrovske socialnih sektorjev. Občinska komisija pa priporoča, da bi čimprej prešlo čimveč podjetij na poizkusno uvedbo 42-urnega delovnega tedna.

V sedmih urah lahko napravimo prav toliko kot v osmih

zovanje so podkrepili s primeri sorodnih inozemskih podjetij, kjer je produktivnost tudi do 2 in 3 krat večja in z ugotovitvami iz svojih delovnih kolektivov. Skoro povsod bi bilo nujno utrditi delovno zavest in disciplino. Predvsem bi morali biti člani kolektivov ob določeni uri, ko se začne delovni dan, na delovnem mestu in začeti z delom, stroje pa ustaviti ob uri, ko se delovni dan konča. Nadalje bi morali posvetiti več skrbi higiensko tehničnemu varstvu in sploh vsemu,

Kultura na novih kolesnicah

(MIŠLJENJE, DA JE KULTURNO DELO SAMO DRAMATIKA, GODBA NA PIHALA IN PEVSKI ZBOR, JE POPOLNOMA ZMOTNO!)

Kulturno prosvetna dejavnost v naših krajih, na hitro rečeno — šepa. Imamo Svobode in druga prosvetna društva, pravega haska pa le ni. Ni tiste širine in vsestranosti, ki bi si jo tako srčno želeli, o kateri vedno govorimo in pišemo. Ni množičnosti, po kateri tako hrepenimo. Vse skupaj se večkrat (zal kar prepogosto) zapira v ozek krog, končen rezultat je pa vedno isti — nič! Svo-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pripravljamo statute

VPRAŠANJE: V našem podjetju se je komisija za izdelavo osnutka novega statuta že dvakrat sestala, vendar smo obakrat ostali pred vprašanjem, da brez potrebne strokovne pomoči sami ne bomo mogli pripraviti statuta. Zavedamo se, da je statut ustava podjetja in je zelo važno, kako bo sestavljen in kaj bo v njem zapisano. Nimamo pa ne pravnika in ne ekonomista. Vodniki uslužbenci so dobri strokovnjaki pri svojem delu, na to področje pa se bore malo razumejo.

Ali nam bo kdo pomagal?

ODGOVOR: Glavna hiba sedanjih pravih podjetij je v tem, da so po raznih strokovnih združenjih in podobnih forumih pripravili vzorce pravih in podjetjem ni bilo treba drugega, kot prepisati svoje ime. Formalnosti je bilo zaosloščeno, od pravih, ki so obvezala v predanju, pa nobene koristi.

Da bi se to ne ponovilo, je družbena skupnost, posebno se sindikalna vodstva, omočno prola tudi pomoči delovnim organizacijam pri sestavljanju osnutkov statutov. To je verjetno povzročilo drugo skrajnost, da potrebne strokovne pomoči do sedaj niče ni organiziral. Na eni strani občinska skupščina in vsi drugi državni organi zahtevajo vsakih nekaj dni poročila, kaj je storjenega pri izdelavi novih osnutkov, in pa inkoogar, ki bi, posebno manjšim podjetjem, tudi dejansko pomagal.

In konkreten odgovor na postavljeno vprašanje. Pri delavski univerzi in občinskem sindikalnem svetu so organizirali stalno strokovno službo, ki bo pomagala delovnim organizacijam, da čimprej pripravijo osnutke statutov. Sodeloval bodo pravniki in družbeno politični delavci iz delovnih organizacij in občinskih institucij. Da bi bil red, tako pravijo na delavski univerzi, je potrebno zavezano pomoč vnaprej najaviti. Sodelavci te službe so na razpolago ob torkan in petkin. Nesmotno bi bilo, da bi prihajali predstavniki delovnih organizacij po pomoč neorganizirano. Tako bi enkrat sodelavci čakali, ker ne bi bilo nikogar, drugič pa bi iz delovnih kolektivov čakali, ker bi jih hkrati prislo prevec. Ta služba je te dni tudi pisмено obvestila vse delovne organizacije o tem, kako bo lahko nudila pomoč pri izdelavi osnutkov statutov.

S 1. novembrom (morda tudi malo prej) bo vseljiv prvi stolpič v Ribnici. V dvajset dvosobnih, trosobnih ali enosobnih stanovanj se bo vselilo dvajset stanovanja potrebnih družin. S tem pa seveda še dolgo ne bo rešen stanovanjski problem. Drugi stolpič v Ribnici, ki ga gradi INLES, bo predvidoma vseljiv marca prihodnje leto, tretji (za katerega so pričeli kopati temelje te dni in ga bo gradil stanovanjski sklad občine), pa verjetno septembra ali malo kasneje prihodnje leto. Poleg teh treh stolpičev je predvidena gradnja še četrtega stolpiča, začetek del pa še ni določen.

Gradnja prvega stolpiča (skupno s komunalnim prispevkom) je stala okrog 72 milijonov dinarjev, kvadratni meter stanovanjske površine pa 75.000 din. Stanarina v novem stolpiču bo od 3900 do 8000 din.

Jesenska setev v glavnem končana

KGP je jesensko setev že zaključilo. Na 35 ha so posejali visokorodne sorte pšenice (med njimi okoli 3 ha ruske pšenice sorte »bezostaja«), 28 ha rži in 22 ha ozimnih krmnih mešanic. Tako malo žit sejejo na posestvu predvsem zato, ker na našem področju žita niso glavni pridelek in jih posestvo seje v glavnem le zaradi kolobarjenja in zaradi slame, ki jo porabijo za nastilj. Ves pridelek pšenice in rži bodo prodali kot seme. Prihodnjo pomlad bodo posejali še okoli 120 do 130 ha jarih žit (ječmen, oves), ki jih bodo prodali kot seme ali pa porabili za prehrano lastnih živali.

Letos je imela kmetijska upra-

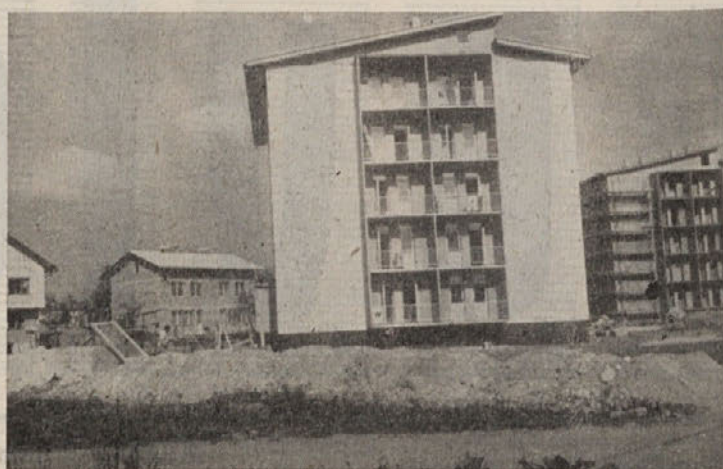
va Livold, ki je del KGP, rekorden pridelek jarega ječmena — 4573 kg na ha. Na ostalih obratih je bil pridelek manjši.

Jesenska setev v privatnem sektorju kmetijstva se je letos zaradi zakasnele dobave umetnih gnojil malo zakasnila, vendar je v glavnem opravljena.

OBVESTILO

Krajevna organizacija ZB NOV Kočevje obvešča občane, da bo 1. novembra ob 10. uri na pokopališču padlih borcev na Trati ZALNA KOMEMORACIJA Počastimo spomin padlih borcev v polnem številu.

Zbor bo na Trgu svobode ob 9.30 uri. — Odbor.

AVTOMOBILSKI CESTI POSLEDNJI BRIGADIRSKI POZDRAV

TOVARIS TITO, IZPOLNILI SMO SVOJO OBLJUBO IN REALIZIRALI TVOJO ŽELJO: »NAPREDNA DRŽAVA MORA IMETI MODERNE CESTE!« AVTOMOBILSKA CESTA »PARTIZANSKI PUT« JE DOGRAJENA IN IZROČAMO JO VSEMUGOSLOVANSKEMU NARODU IN NAŠIM PRIJATELJEM!

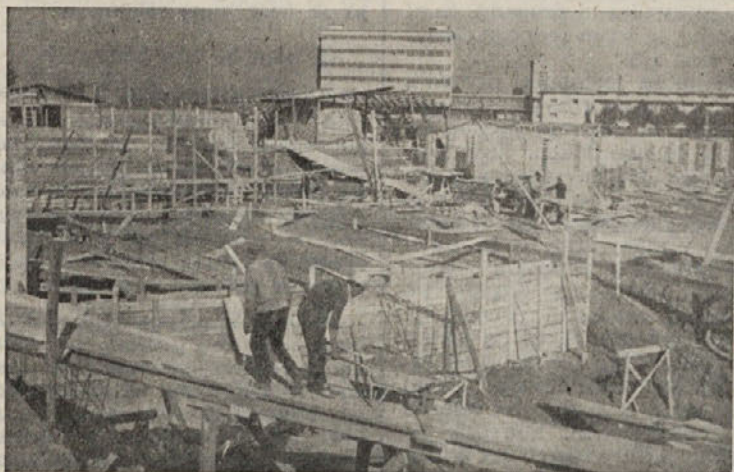
Asfaltna in betonska trasa, ki se vije od Ljubljane do Gevgelije (nad 1100 km je je) povezuje štiri bratske republike. Povezuje vse naše bratske narode in naš trud je postal ena sama delovna zmagaja: AVTOMOBILSKA CESTA. Gradnja se je pričela že 1948. leta pri Sremski Mitrovici, delo na trasi je bilo prekinjeno 1950, nadaljevalo pa se je spet 1958. leta. Devet let smo gradili prijateljstvo med mladimi iz vseh republik, devet let dela in veselja in naša cesta Mladosti se je zvijugala med dvema oddaljenima koncema domovine.

Nad 1100 km ceste je gradilo 501.596 mladincev in mladink. Naša trdna volja je zgradila mostove, izravnava vzpetine ter kovala bratstvo in enotnost naših narodov. Na trasi smo bili vsi enaki, člani naše velike družine, naše domovine. Mladina v vsega sveta, vključena v naše delovne brigade, se je pri nas učila in nas občudovala.

20. oktobra, ob 19-letnici osvoboditve Beograda, je bila izročena promet. Ta dan smo poslednjič pozdravili našo cesto, plod naših žuljev in našo učiteljico, z brigadirskim minerskim pozdravom: Horuk, horuk... Jugoslovanska mladina je s to delovno zmagajo ponovno potrdila visoko moralno zavest, izpolnila je obljubo našemu maršalu Titu.

Cesta mladosti, v katero je tisoče jugoslovanskih mladincev kot v velik mozaik vtkalo del svojih želja in prizadevanj, del svoje mladosti, nas bo vodila v novo življenje, k novim delovnim zmagam. Pripeljala pa nas je pred novo nalogo: izgraditev Jadranske magistrale. Kakor smo pravočasno dogradili Partizanski put, bomo tudi magistralo ob našem Jadranu! Obljubljamo! To je potrdil tudi naš poslednji horuk avtocesti. Spet bomo oblekli brigadirske obleke, spet bomo gradili. Ob prihodu na traso in ob slovesu si bomo stiskali roke ob misli: »SPET SMO BRIGADIRJI, VREDNI ZAUPANJA TOVARISA TITA!«

Polonca Žagar

Gradnja novega zdravstvenega doma v Kočevju lepo napreduje, že letos bo dom pod streho

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

TITOVA POT MIRU — Predsednik Tito zaključuje potovanje po Latinski Ameriki in ZDA. Njegova pot po Braziliji, Boliviji, Čilu, Mehiki in ZDA ter razgovori z voditelji teh držav, prav tako pa tudi srečanje s tamkajšnjimi prebivalci in topel odnos do naše dežele, kakršnega so pokazali, je po vsem svetu vzbudilo silno zanimanje. Poročila o poti našega predsednika so bila v svetovnem in našem časopisju vedno na prvih straneh, s čimer je svetovna javnost jasno manifestirala zanimanje za uspehe tega potovanja. Dokumenti o srečanjih z voditelji teh držav pričajo o želji, da bi skušali formulirati pota in prijeme konstruktivne mednarodne politike v svetu. Pričakovano poročilo o razgovoru z U Tantom in tekst predloga za mednarodno kodifikacijo načel o mirni koeksistenci v OZN naj bi to splošno smer še potrdila. Po vsem svetu je vzbudil veliko pozornost tudi govor predsednika Tita pred Generalno skupščino

Združenih narodov, v katerem je med drugim tudi objasniti jugoslovanska stališča do ključnih mednarodnih problemov.

Ko je Tito obiskal predsednika ZDA Kennedyja v Beli hiši, sta se pristrčno pogovarjala, v zdravicah med slavnostnim kosilom pa sta poudarila potrebo po še nadaljnji krepitvi dobrih odnosov med obema državama. V razgovorih sta predsednika izrazila upanje, da se bodo odnosi med Jugoslavijo in ZDA razvijali predvsem na področju trgovine, razširjanju gospodarskih zvez ter v kulturi in znanosti. Predsednik Tito je predsednika Kennedyja tudi povabil na obisk v Jugoslavijo, kar je ta tudi sprejel.

SPOPADI — Na maroško-alžirski meji so se konec tedna spopadi močno razširili. Predsednik alžirske republike Ben Bela je pozval bivše borce na splošno mobilizacijo. Maročani zahtevajo naj Alžirci sprejmejo načelo revizije meja, alžirski tisk pa piše, da je vsega kriv maroški kralj.

Po prvih uspehih maroške vojske se je alžirska toliko okrepila, da je konec tedna prešla v napad. U Tant je ponudil posredovanje OZN, predsednik Ben Bela pa je že prej sporočil, da ga ne bo na letošnje zasedanje Generalne skupščine OZN. Posredovanje za mirno rešitev spora je ponudil tudi etiopski cesar Haile Selasie, ki je bil prav tedaj na potovanju po zah. Afriki (v Gvineji je prisostvoval otvoritvi elektrarne, ki so jo zgradila jugosl. podjetja). Najprej je šel v Maroko, nato pa še v Alžir.

ODŠLA STA — 15. oktobra se je za vedno poslovil od kanlerskega stolčka Zvezne republike Nemčije 87-letni Konrad Adenauer, ki je prepustil mesto dosti mlajšemu (po njegovem mnenju pa premlademu) gospodarskemu ministru in »očetu nemškega gospodarskega čudeža« dr. Ludwigu Erhardu. Skoraj istočasno pa je odšel v pokoju britanski premier Macmillan. An-

gleška kraljica Elizabeta II. je dala mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu zunanjemu ministru lordu Homeu. Tako se je zaključil boj za Macmillanovo nasledstvo v konservativni stranki, ki je trajal celih osem mesecev. Menijo, da bo novi premier, ki se je pred tem moral za vse življenje odreči lordskemu naslovu in se bo odslej imenoval Douglas Home, nadaljeval politiko Harolda Macmillana.

Dr. MIRKO RUPEL, slov. literarni zgodovinar, jezikoslovec, pisec in bibliotekar, je v nedeljo zjutraj umrl za možgansko kapjo v mariborski bolnišnici. Zasluge prof. Rupla pri odkrivanju, zbiranju in urejanju slov. jezikoslovnih spomenikov, pri zbiranju gradiva o slov. protestantih ter njegov delež pri izdajanju obeh izdaj slov. pravopisa so neprecenljive. Širši javnosti pa je predvsem znan kot dolgoletni vodja jezikovnih pogovorov na ljubljanskem radiu.

Lep nedeljski popoldan. V domu na Grmadi je veselo in živahno, od Velikih Poljan pa še vedno prihajajo izletniki peš, z motorji in avtomobili. Grmada je videti v sončnem sijju kot da bi gorela. Čist zrak, jasno nebo, sveža toplota, lepi razgledi — vse to razveseljuje in navdušuje nedeljske izletnike, pa čeprav so te krasote že večkrat doživljali. Na Grmadi razabiš na vse in zaživiš

Grmada gori

brezskrbno, zdravo in lepo.

Samo ena Grmada je v Ribniški dolini in ponuja lepote vsem, ki ljubijo naravo in še pri tej nas nekaj moti, nekaj ovira ortneški turizem, namreč cesta. Ko se motoriziran izletnik ali turist

pelje na Grmado ali vrača z nje, se prav gotovo jezi na vse, ki tako malo skrbe za temelj našega turizma — za dobre ceste. Ribniška občina polaga vse premalo pozornosti ugledu Grmade, o kateri se je že toliko govorilo in pisalo (Grmada je biser zahodne Dolenjske, Grmada je hitro in lahko dostopna, Grmada je priljubljeno izletišče mladih in starih v vseh letnih časih. Grmada ima edinstven razgled na vse strani neba td.). Grmada ima lepe možnosti za razvoj turizma, zato zasluži več pozornosti, posebno pa dobro in stalno vzdrževanje turistične ceste od Ortneka do vasi Vrh pod Grmado. Končno pa je to cesta IV. reda in občinska. Stalni cestar bi lahko veliko pripomogel k ugledu ceste, Grmade in turizma. Prav zato pozivamo občinsko skupščino v Ribnici, naj se končno resno loti ureditve in vzdrževanja te ceste.

Tako je mišljenje in želja vseh, ki obiskujejo Grmado peš ali z vozili. Prepričani smo, da bi turizem v Ribniški dolini z ureditvijo te ceste mnogo pridobil tako na ugledu, kakor tudi na številu obiskov iz vse Slovenije, pa tudi izven naših meja.

OKAMENELI MOŽ

»Nekoč je živel lovec, ki je imel ženo in dva otroka. Nekoga dne, bila je nedelja, se je odpravil na lov v planine...« — tako nekako se začne pripovedka o okamenelom možu v Loški steni nad vasico Ložec v Kolpski dolini, ki ima več inačic.

Štrma Loška stena z znamenitim okamenelim možem kraljuje nad vasico Ložec in okolico. Kamenit steber, ki ga je ogledal zob časa, je zelo podoben človeku s puško, se pravi našemu lovcu iz pripovedke. Domačini tujcem radi pokažejo tudi ženo in oba otroka, ki so prav tako okameneli nad vasico Ribjek. Seveda vam hkrati povedo tudi pripovedko.

Posebna paša za oči so tudi ogromne stene, ki se navpično dvirajo proti nebu. Groze, da se bo zdaj zdaj zvalil na vas kos stene. Na teh stenah rastejo sem ter tja le drobne, neogljene smreke. Loška stena in okamenela lovčeva družina pa je le ena izmed mnogih naravnih lepot Kolpske doline.

-ip

Ploščad pred »Metko« v Kočevju je ob sobotah, predvsem pa ob nedeljah zasedena z izletniki, ki jih je zadnje čase v Kočevju vedno več, predvsem zaradi lepe nove ceste...

Vpis posojila v Dobropolju

(L.) — 15. t. m. je bila tudi v Dobropolju zaključena akcija za vpis posojila za obnovo Skopja. Po zbranih podatkih so delovne organizacije zbrale sledeče zneske: Podjetje »Stolarica« s 55 zaposlenimi 252.000 din, obrat »Iskrek« v Predstrugah z 80 zaposlenimi 302.000 din, KZ Dobropolje z 20 zaposlenimi 150.000 din in podjetje »Apnenica« 133.000 din posojila.

Privatni proizvajalci, kmetje in obrtniki, pa so vpisali takole: Posojilo je vpisalo 262 kmečkih gospodarstev v skupnem znesku 598.000 din in 38 obrtnikov v skupnem znesku 127.000 din.

Skupni znesek vpisanega posojila v Dobropolju (delavci, uslužbeni, kmetje in obrtniki) znaša 1.562.000 din. Poleg tega so gospodarske organizacije prispevale znatne zneske še iz svojih skladov.

V zgornjem znesku pa niso zajeti še uslužbeni »Gostišča« na Vidmu ter uslužbeni trgovskega podjetja »Tabora« iz Grosuplje, kakor tudi ne poštne uslužbeni. Če bi dodali še te, znaša skupni znesek preko 1.700.000 din.

Izmed posameznih vasi je najboljša vas Kampilje, ki je vpisala preko 250.000 din posojila.

Pri vpisovanju posojila moramo pohvaliti še uslužbenca KZ Dobropolje in člana SZDL, ki so storili vse, da je bilo posojilo vpisano do predpisane roka.

IZVIR KOLPE

K izviru Kolpe vodi več poti. Vsaka je po svoje zanimiva in privlačna. Ribiča bo pritegnila pot ob vodi, drugi bo morda raje šel po kolovozu, ki pelje v Razloge. Tudi motorizirani ljubitelji narave se lahko pripelje prav blizu izvira. Ti morajo iz Osilnice preko Gerova v Razloge in od

tam imajo še pičle četrte ure peš navzdol. Torej, najrazličnejše poti k istemu cilju — izviru Kolpe...

Tako smo tudi nekateri Osilničani obiskali izvir Kolpe. Izbrali smo si najkrajšo in morda najbolj zanimivo pot — ob levem

pogledimo jih, ko se ne morejo ločiti od izvira!

V lepi kotanji, ki jo obdajajo strme pečine, neopazno prihaja na dan Kolpa iz globine, do katere ni še nihče prodril. Jezerce, ki je tako nastalo, je dolgo nad 50 metrov in široko do 20 metrov.

Skrite lepote

Kolpska dolina je lepa in globoka soteska, po njenem dnu pa se vije reka Kolpa, ki veselo žubori, se preliva med skalami, pada preko jezov in drvi skozi brzice. Kolpo, v kateri plava precej rib, oklepata dva strma grebena, ki jo spremljata od izvira do spodnjega toka. Tu in tam je ob Kolpi ravnica, na njej pa vasica in polja. Hribi so v glavnem poraščeni in se prav zdaj, v jeseni prelivajo v neštete barv. V gozdovih je precej divjadi. Ob Kolpi so še visoke, navpične skale, kraške jame, potočki in drugo. Za človeka, ki je obiskal Kolpsko dolino, je to nepozabno doživetje.

Toda najlepši del Kolpske doline je brez prometnih zvez. Svetom je zvezan le s kolovozni in stezami, zato je tudi slabo obiskan. Turisti zaidejo le v kraje, kamor se lahko pripeljejo z avtomobilom.

Zivljenje v Kolpski dolini počasi izumira. Mladina odhaja v svet za boljšim kosom kruha, ker ji domači kraj nudi le naporno in skromno življenje.

Zivljenje v tako lepi dolini bi morali prav gotovo poživiti. Delno bi to dosegli, če bi cesto od Dola do Broda na Kolpi, katere del je že zgrajen, dogradili do konca. Če bi se to zgodilo, bi postala Kolpska dolina pravi raj za turiste, izletnike, ribiče in lovce.

Ko je malo vode, lahko prideš peš čez Kolpo

bregu reke in tudi po njej. Kolpa je namreč v poletnih mesecih precej plitva. Prebivalci ob reki znosijo precej sena v butarah kar preko reke s košenic, ki so tod okrog po lazih (posebno znani lazi so Braniti). Tik pred izvirom smo šli kar po kamenju preko Kolpe.

Kolpa izvira iz majhnega jezera pod Kolpskim vrhom (Kupički vrh) pred vasico Razloge. To je zasludila v neki geografski knjigi dijakinja Ankica iz Razlogov. Tov. Mauhar iz Hrvatskega pa se še danes jezi na nekega geografa, ki je v svoji knjigi zapisal: »Potok Kolpa izvira pod Risnjakom...« Čeprav je to bral še v časih stare Avstrije, ko je služboval v Bosni, se še danes živo spominja. In kaj nam bi povedali o izviru Kolpe Ankica, Marica, Darinka in drugi? Samo

Ples za mlade

Občinski komite ZMS Ribnica je organiziral (po predhodnem posvetu z društvom prijateljev mladine, TVD Partizanom in DPD Svobodo) plesno šolo pod vodstvom plesnega učitelja, člana Plesne zveze Slovenije. Mladi ljubitelji plesa se bodo tako poleg plesa naučili tudi lepega vedenja. Začetni plesni tečaj obsega 12 vaj, ki bodo ob nedeljah. Na njem se bodo mladi naučili klasične in sodobne plesa. Ob zaključku tečaja bo javno plesno tekmovanje. V plesno šolo se lahko priglase mladinci in mladinke, ki so dopolnili 15. leto starosti.

ZM

Razvoj ljudske oblasti v NOB

VOLITVE V NARODNOOSVOBODILNE ODBORE

1. marca 1944. leta je izdal SNOS odlok o razpisu volitev v Krajevne narodnoosvobodilne odbore in Okrajne narodnoosvobodilne odbore, ki pravi:

Clen 1. Predsedstvo SNOS (Izvršni odbor OF) razpisuje na temelju »Odloka o razpisu volitev v Narodnoosvobodilne odbore«, sprejetega dne 19. II. 1944 na I. zasedanju SNOS.

VOLITVE V KRAJEVNE NARODNOOSVOBODILNE ODBORE KOT OSNOVNE ORGANE LJUDSKE OBLASTI SLOVENSKEGA NARODA IN V OKRAJNE NARODNOOSVOBODILNE SKUPŠČINE.

Clen 2. Na osvobojenem slovenskem ozemlju bodo volitve od vključno 25. marca do vključno 30. aprila 1944. Na ozemlju, ki ga trenutno kontrolira sovražnik, se izvedejo volitve vzporedno z osvobojanjem.

Clen 3. Volitve v Krajevne narodnoosvobodilne in Okrajne narodnoosvobodilne skupščine so istočasno

Clen 4. Na temelju člena 5. Odloka o razpisu volitev v narodnoosvobodilne odbore, sprejetega dne 19. II. 1944 na I. zasedanju SNOS, izvede volitve predsedstvo SNOS. V ta namen postavlja predsedstvo SNOS okrožne volilne komisije in jih pooblašča, da imenujejo okrajne volilne komisije. Okrajne volilne komisije so pooblaščene in dolžne, da postavijo krajevne volilne komisije.

Clen 5. Terenska področja krajevnih narodnoosvobodilnih odborov, ki so hkrati volilna področja za volitve krajevnih narodnoosvobodilnih odborov ter odposlancev v okrajne narodnoosvobodilne skupščine, predstavljajo osnovna ljudska naselja (vasi, trgi, mesta itd.).

Clen 6. V krajevni narodnoosvobodilni odbor voli prebivalstvo predsednika, tajnika in 5 do 9 članov krajevnega narodnoosvobodilnega odbora. Točno število članov krajevnega narodnoosvobodilnega odbora določijo za posamezna osnovna naselja v sporazumu z volilci okrajne volilne komisije.

V okrajno narodnoosvobodilno skupščino voli vsako naselje, ki ima do 500 prebivalcev ali 500 prebivalcev po enega odposlanca. Za vsakih nadaljnjih 250 prebivalcev izbere še po enega več, četudi število 250 prebivalcev ni doseženo.

Clen 7. Pri volitvah v krajevne narodnoosvobodilne odbore ima aktivno in pasivno volilno pravico sleherna moška in ženska oseba, ki je dopolnila 18. leto starosti, vključno vojaška oseba ne glede na starost, ki ji niso odvzete državljanske pravice ali ni spoznana za umobolno in ki ima bodisi stalno bivališče v dotičnem naselju, ali biva tam iz katerihkoli razlogov, ki jih je povzročila vojna ali zaradi zaposlitve.

Clen 8. Krajevni narodnoosvobodilni odbori (krajevni odnosno terenski odbori OF) so dolžni takoj po razpisu volitev sestaviti krajevne spiske vseh volilnih upravičencev ne glede nato, ali je volilni upravičenec doma ali v vojski ali je sicer drugod zaposlen. Spisek volilnih upravičencev mora biti izpostavljen teden dni pred pričetkom volitev na vidnem javnem kraju, dostopen vsemu prebivalstvu. Reklamacije sprejema in jih vnaša v krajevni spisek volilnih upravičencev krajevna volilna komisija.

Clen 9. Pravico postavljati volilne liste ali posamezne kandidate imajo vse organizacije, ki sodelujejo v osvobodilnem gibanju. Pravico postavljati posamezne kandidate ima vsak volilni upravičenec.

Kdor predlaga posamezne kandidate, jih mora vezati na eno predloženih list, ki smejo imeti zaradi tega večje število kandidatov, kakor pa je v dotičnem kraju predpisanih odbornikov.

V ta namen morajo biti liste prijavljene volilni komisiji najkasneje tri dni pred volitvami. Predlogi glede posameznih kandidatov morajo biti prijavljeni volilni komisiji najkasneje en dan pred volitvami.

Clen 10. Volitve vodi krajevne volilne komisije ob prisotnosti članov ali pooblaščenecv okrajne volilne komisije. Volilne upravičence legitimira volilna komisija in ugotovi njihovo prisotnost na volilnem spisku.

Volitve so tajne. Volilni upravičenci volijo samo toliko kandidatov, kolikor je predpisanih odbornikov v krajevnih narodnoosvobodilnih odborih odnosno odposlancev v okrajno narodnoosvobodilno skupščino za dotično volilno področje. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največ glasov.

Clen 11. Vsak izvoljeni član krajevnega narodnoosvobodilnega odbora in okrajne narodnoosvobodilne skupščine mora poročati svojim volilcem o svojem delu in je volilcem za svoje delo odgovoren. Volilci ga lahko vsak čas odpokličejo, čim to sklene večina volilcev na javnem zborovanju, na katerem mora biti prisotna tudi večina krajevnega narodnoosvobodilnega odbora.

Clen 12. Okrožni narodnoosvobodilni odbor je upravičen, da krajevne narodnoosvobodilne odbore, ki kljub vsestranski pomoči volilcev in drugih organov narodne oblasti namerno ali iz malomarnosti ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, na predlog okrajnih narodnoosvobodilnih odborov razpusti. Razpust mora biti zadostno utemeljen in na javnem zborovanju raztolmačen volilnim upravičencem, okrožni narodni osvobodilni odbor mora v primeru razpusta najkasneje v 14 dneh razpisati in izvesti nove volitve.

Clen 13. Nepravilno izvedene volitve razveljavi na utemeljeno pritožbo predsedstvo SNOS.

Clen 14. Okrožni, okrajni (rajonski) in krajevni (terenski) odbori OF so kot dosedanji organi slovenske narodne oblasti dolžni pomagati pri izvajanju teh volitev.

Kultura na novih kolesnicah

(Nadaljevanje s 1. strani)

bode in prosvetna društva imamo. Če od časa do časa pripravijo kako dramsko predstavo, proslavo ali kaj podobnega, jim lahko štejemo le v dobro. To pa je tudi vse. Vse preradi se izgovarjamo na pomanjkanje denarja, prostorov, sposobnih in dela voljnih ljudi...

Pri tem silno radi pozabljamo na povsem nove metode kulturno prosvetnega dela, na klube. Ob besedi »klub« kaj hitro pomislimo na sijajno opremljen prostor, na več prostorov in razne tehnične pripomočke, in spet zmažemo z glavó: ni denarja, ni ljudi! Marsikje imajo televizor, skoraj v vsaki večji vasi. S tem se tudi tolažijo: »lejte, pri nas imamo klubsko življenje, imamo televizor in vsak večer (ali skoraj vsak večer) zasledujemo televizijske oddaje. Toda ali je to res klubsko življenje? Vsak, kdor ima doma televizor, se torej klubsko izživlja!...»

Ko govorimo o klubskem življenju, pozabljamo na najrazličnejše variante kulturno prosvetnega dela v okviru klubov, pozabljamo in spregledujemo pomembne izkušnje, ki so jih v drugih krajih dosegli na tem področju.

Pa poglejmo, kako je občinski svet Svobod in prosvetnih društev v Ribnici pričel razmišljati o poživlji kulturno prosvetnega dela v klubih. Pred seboj imam lepo izdelan program, ki so ga pripravili skupno z delavsko univerzo, in če bodo uspeli uresničiti le del teh načrtov, bodo v marsičem uspeli.

Ugotavljajo, da izobraževalna, klubska in filmska dejavnost v komunih v pretekli sezoni ni bila kdo ve kako plodna in bogata, čeprav so možnosti bile in sta bila obč. svet Svobod in PD ter DU pripravljena nuditi pomoč posameznim organizacijam SZDL in PD. Zato se zavzemajo, da bi to delo v tej sezoni čimbolj poživili, razširili in popestrili z novimi oblikami in metodami. Kjer je prosvetno društvo in krajevna org. SZDL, je treba izdelati program dela in pritegniti k delu vse ostale organizacije. Sestavni del programa vsakega društva pa mora biti klubsko izobraževanje in filmska vzgoja.

Dejstvo, da v naših prosvetnih društvih še vedno prevladuje nekakšna togost in ozkost, mora biti le vzpodbuda za poživitev klubskega dela, sicer bo kulturna dejavnost še naprej na več tirih, ki, odkrito rečeno, vodijo vse dru-

gam, le v poživljeno kulturno prosvetno življenje ne. Le tako bomo v tem delu dosegli večjo množičnost, večjo družabnost, zvalili bomo ljudi iz »klubov med štirimi stenami«, od kart itd. Le tako bomo lahko nudili delovnemu človeku vse možnosti za družabno življenje v prostem času; program mora zajemati vse vrste dejavnosti, vključno izobraževanje.

V programu obč. sveta Svobod in PD so precej točno določene oblike dela, kot je gledanje televizije z razgovori o posameznih aktualnih in poučnih oddajah, razgovori o najrazličnejših aktualnih vprašanjih iz našega življenja. Za žene so predvideni posebni večeri z vzgojnimi predavanji oz. razgovori (Tribuna staršev, ki naj bi v nekem smislu nadomestila šolo za starše). V okviru tribune staršev bi bila predavanja oz. razgovori o vzgoji otrok in sploh o odnosih med ljudmi. Na Tribunalah občanov bi se pogovarjali o urbanističnem razvoju kraja, komunalnih problemih, delu stanovanske skupnosti, službi pravne pomoči, družbenem planu in proračunu komune, trgovini, turizmu itd. Precejšnjo pozornost bo posvečena ideološkemu izobraževanju, razveseljiva novost pa je tudi filmsko gledališče ter dramski večeri. V klubih naj bi bil vsaj enkrat v mesecu rezerviran večer za najmlajše.

Načrti so vsekakor lepi, možnosti za tako delo pa tudi so. Klubsko delo že uvajajo v Loškem potoku, kjer urejujejo klubsko sobo. Pogoje za takojšnje delo klubov imajo še v Grčaricah, Dolenji vasi, Ribnici in Slemenih. Krajevne organizacije v Sodražici bi se tudi morale zavzeti, da bi poživili kulturno delo, prav tako v Sušju in Jurjevici.

Dramska sekcija Svobode v Ribnici že pripravlja dvoje dramskih del. Razen tega bodo tudi pričeli s pripravami na klubske večere, ki naj bi bili enkrat mesečno. Zaenkrat bodo v predavalnici DU in sejni dvorani Ob. skupščine, kasneje pa bo preurejen prostor na galeriji doma Partizana.

Nova knjiga o TRUBARJU

Napisal jo je dr. Mirko Rupel in nas vodi v Trubarjevo rojstno vas Rašico in po Dolenjskem, nazadnje pa v Nemčijo, kjer je pisal prve slovenske knjige in tam — v daljnem Derendingenu — umrl.

Primož Trubar (1508—1586) je tista slovenska osebnost, ki jo pozna domala prav vsak naš človek. Njegova slava še po štiristo letih ni zatemnela. Trubar je — kot pisatelj prvih slovenskih knjig — še zmeraj ves živ med nami. Po njem imenujemo ceste, postavljamo mu spomenike in pišemo članke in knjige. Šolarji po

vseh naših šolah se uče o njem vsako leto. Trubar s svojim delom to tudi zasluži.

Mnogo je bilo pri nas že ljudi, ki so pisali o njem, zdaj pa nam je poklonil upravnik ljubljanske Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) in znani slovenski literarni zgodovinar dr. Mirko Rupel spet novo knjigo o Trubarju, kjer nam opisuje vse njegovo pestro življenje in delo. Za podlago so mu služile lastne ugotovitve, pa tudi vse tisto, kar so o Trubarju odkrili drugi, zlasti slovenski literarni zgodovinarji, (Konec na 11. strani)

VISOKOŠOLEC

V NOVO ŠTUDIJSKO LETO

Začenja se novo študijsko leto. Na fakultetah je že sedaj vse živahno. Nekdo prav sedaj, v zadnjem času lovi prepotrebne izpite za vpis v višji letnik in zelena brucad se že polagoma privaja novemu, študentovskemu življenju. Marsikdo še nima stanovalja, drugi bi rad kje staknil štipendijo... Koliko skrbi, koliko težav se poraja ob vstopu v novo študijsko leto, ki jih bo treba prebroditi.

Tudi pred Klub študentov Kočevske se postavljajo mnoge naloge, ki jih bo potrebno rešiti in katerim bomo kos le, če bomo vsi krepko prišli za delo. Preteklo leto je bilo delo kluba, lahko bi rekli, zelo pestro, saj so študentje organizirali v Ribnici uspešno brucovanje, ki je vrnilo študentom nekdanji ugled, klub je organiziral tudi partizanski pohod v Jelenov žleb ter s tem primaknil svoj delež k praznovanjem

obletnice Kočevskega zbora. Razgovor z gimnazijci o študijskih problemih je prav gotovo mnogo pripomogel novim brucem za lažjo odločitev pri nadaljnjem študiju, zraven tega pa so gimnazijci ob tem srečanju spoznali, da se vseeno nekdo zanima zanje in da se bodo ob izkjušnjah svojih starejših tovarišev lahko znašli v novem študentovskem okolju. S posredovanjem kluba so dobili kočevski gimnazijci plesnega učitelja, kljub temu pa ni bila povezava z gimnazijci takšna kot bi morala biti. V prihodnje bo treba prav to bolj poživiti.

ŠTUDENT CVIČKO

Na pomlad svojega univerzitetnega študija (star sem namreč komaj tri desetletja) sem se tudi jaz, študent Cvičko, z vsemi dobri lastnostmi starega veterana in fakultetno razgledanega človeka — odločil, da napišem nekaj svojih memoarov. O tem sem dolgo premišljeval, letos pa sem se odločil. K pisanju me je privedlo več stvari. Prvič po tolikih letih napornega študija sem dobil sobico, katere dimenzije odgovarjajo otroku petih let, če dobro stegnem noge mi pogledajo nehote čez okno, če pa stegnem vrat, butnem z glavo ob steno, da se mi prikrižajo vse fakultete, na katerih sem puščal že svojo žlahtno kri. Da ima sobica centralno kurjavo, souporabo kopalnice ter več samostojnih vhodov čez tri gospodinjske sobe, mi ni potrebno posebej poudarjati, kajti za sedem tisočakov, toliko namreč plačujem moji dobrohotni gospodinjici, more biti stanovanje res dobro in solidno opremljeno. Ker pa sem hotel nekoč postati spisovatelj, ti pa so vedno živeli bolj na tesnem, sem rekel: »V sobici je pretresno za toliko stvari,« pa sem sklenil, »nekaj mora iti v stran.« Dolgo sem premišljeval in tuhtal, katerih stvari imam največ in ugotovil, da je največ mojih študentskih spominov, ki mi tako utesnjujejo sobo. »Prav,« sem si dejal, »če je tako, bom najprej pospravil svoje memoare in v sobici bo takoj več prostora!«

Nisem se motil. Začel sem zbirati liste, lističe, papirje, koncepte, prebrskal svoje srce in dušo in našel skladovnice svojih doživljajev, ki vas bodo dolgočasil. Vendar z dobrim namenom, da uredim sobico in napravim v njej nekoliko prostora, jih bomo s skupnimi močmi že nekako premleli, poznim študentovskim rodovom pa naj se ohrani spomin na študenta Cvička in njegovo univerzitetno izobraževanje.

Eden med mnogimi vzroki za moje pisanje pa je bila tudi bojazen pred letošnjo zimo, katera, pravijo, bo zelo muhasta in mrzla. Ob pisanju in urejanju svojih

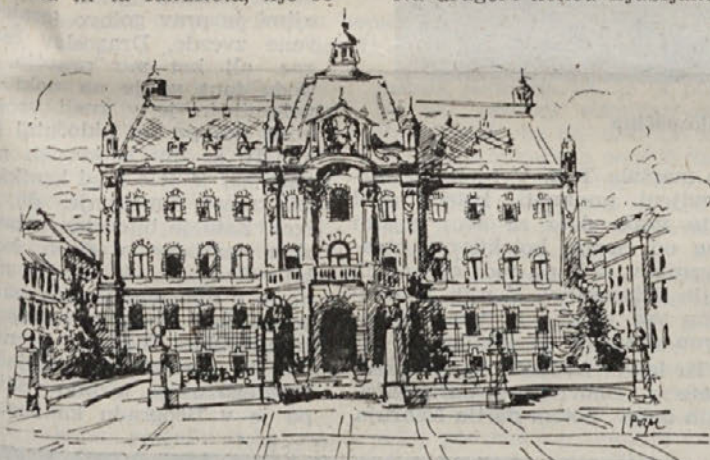
(Konec na 9. strani)

BRUCI, LJUBLJANA JE VELIKA

Pravijo, da se bruca spozna že po prvih korakih. To bo kar držalo! Brucovsko oné stopa samozavestno po ulicah in ne pozna nobene olike, vse je še zeleno in neotesano, kot novorojenček, ki je komaj prišel na svet in si zvedavo ogleduje novo okolje. Da bi skrnil svojo zelenost, bruc prekomerno pije (celo več kot stare bajte) ter, kar je seveda razumljivo za bruca, se nekajkrat izgubi. Zvedavo venomer sprašuje: »Je to ta in ta fakulteta, kje se

udarjati, da se pride do njega po Tivoliju, kar bo melanholično razpoloženim brucem in seveda brucam še posebno všeč. Po nekaj minutni hoji (včasih se ta pot zelo lahko razvleče) zagleda bruc lepo urejene stavbe Studentovskega naselja. Mislim, da mi ni potrebno še prav posebej poudarjati, da je življenje v tem delu zelo prijetno. Tu se bruc lahko športno izživlja in skrbi za svoje duševno in telesno zdravje.

Na drugem koncu Ljubljane, če

J. Požar: Ljubljanska univerza

kupijo tiskovine za vpis in še nešteto manj pomembnih stvari.

Ker pa sem dobra duša in imam bruce rad (saj sem bil tudi nekoč na njihovem mestu), jim hočem nekoliko pomagati. Ljubljana je velika, to verjetno ugotovi vsak bruc, saj za to ni potrebno prevelikih umskih sposobnosti, katerih bruc prav gotovo nima. Prva izhodiščna točka vsakega novodošlega zelenega bruca je ljubljanska postaja, ko težko otovorjen z različnimi kovčki in maminimi dobrotami vdihne ljubljansko meglo. Počuti se nesrečnega in najraje bi zavpil: »Mama, kje si!« Toda sedaj stopa na fakulteto in si kaj takega ne more privoščiti.

Nato se začne tekanje in spravevanje mimoidočih: »Kje je Kolegij, kje Studentovsko naselje, kje ta in ta ulica.« Vsega se ne da tako enostavno povedati in razložiti. Toda kljub temu nekoliko pojasnil, ki vam bodo koristila tudi pozneje. Studentovsko naselje leži pod Rožnikom in mislim, da ni treba posebej po-

brucovsko oné zaide po Titovi cesti in se ustavi pred Gospodarskim razstaviščem, skrene nekoliko v desno, zagleda velik napis »Pionirski dom«, kar pa je nekako sprejemljivo in se bruc, mogoče prav zaradi napisu, lažje vživi v novo okolje. Tudi v Kolegiju je študentovsko življenje zelo pestro in razgibano. Tu imajo knjižnico, naročeni so na vse časopise, razne športne rekvizite in kar je glavno: kolegijaši so dobri tovariši, ki tudi brucu radi pomagajo.

Pa preidimo k fakultetam. Večina jih je v akademski četrti na Aškerčevi cesti. Najprej začnimo pri filozofih, ti imajo novo, lepo urejeno stavbo nasproti srednjetehnične šole. Fantov na tej fakulteti ni veliko, zato se le podvizajte, da dobite čim prej kakšno filozofinjo, ki vam bo pomagala pri razgibalnih vajah velikih in malih možganov (mogoče tudi pri ravnotežnih). Vsekakor pa imajo na tej fakulteti prednost strojniki, arhitekti in drugi, ki bodo nekoč ing. Na Aškerčevi

je tudi strojna fakulteta, kemična, tekstilna, gradbena in metalurška. Pravijo, če prideš do Aškerčeve ceste, potem boš že našel svojo fakulteto.

Nekoliko naprej po Aškerčevi proti »snežno čisti« Ljubljanci je nekoliko stara in nič kaj preveč arhitektonsko zgrajena fakulteta arhitektov. Če pa greš po Aškerčevi proti Viču, prideš na Tržaško cesto, kjer imajo svojo fakulteto »štomarji«. Fakulteta je v novih modernih urejenih prostorih, v katerih kaj lahko pride do kratkega stika, posebno pa med

(Konec na 7. strani)

S POČITNIŠKEGA POTEPANJA V NAŠEM GLAVNEM MESTU

Beograda nikoli ne spoznaš

Na izlivu Save v Donavo, kjer se poslednji obronki Avale blago spuščajo k velikima rekama, leži naše največje mesto — Beograd. V dobrem tednu, ki sem ga preživel v tem velikem mestu, sem poskusil spoznati njegov vele mestni utrip. Seznanjal sem se z njegovo pestro preteklostjo, z ljudmi, s kulturnimi znamenitostmi, hodil sem po muzejih in opazoval... Poskusil sem dojeti celotno podobo naše prestolnice, toda zaman; ni mi uspelo. Dober teden je premalo, da spoznaš tako veliko mesto, pa čeprav si želiš, da bi si ga čim več ogledal. Poleg tega pa se lahko pomiriš tudi z dejstvom, ki mi ga je povedal beograjski študent: »Beograda docela ne spoznaš!« Ta ugotovitev mi je bila potem tudi ves čas pred očmi in moram priznati, da je bila pravilna.

ZGODOVINA VELIKEGA MESTA

Mnogi narodi so drug od drugega prevzemali slavno beograjsko trdnjavo na Kalemegdanu vse do 19. stol., ko je srbski narod začel z vstajami in je po mnogih borbah osvobodil vso Srbijo in z njo Beograd. Po dobrih 100 letih je Beogradu zapretila nova nevarnost. Velika avstro-ogrška monarhija je 1. 1914 napadla Srbijo. Tega leta so bile po ulicah Beograda mnoge krvave bitke. 1915. leta sta si Bolgarija in Avstro-Ogrska razdelili Srbijo, toda to suženjstvo je bilo kratkotrajno. 1918. je naša vojska s pomočjo zaveznikov osvojila našo zemljo in z njo tudi Beograd.

V zgodnjih jutranjih urah 6. aprila 1941 so Nemci z avioni napadli Beograd...

Sovražnik se je veselil lahke zmage, vendar ne za dolgo. Še isto leto je KPJ pod Titovim vodstvom pozvala vse narode za osvoboditev domovine... Beograd se je med prvimi odzval temu klicu. V začetku je bilo v njem središče NOB. 20. oktobra 1944 pa je Beograd za vedno postal svoboden, prestolnica svobodne države...

NA KALEMEGDANU

Vsakega, ki pride v naše glavno mesto, prav gotovo zanese pot na znameniti Kalemegdan, kjer je na majhnem hribočku najlepši park mesta. Od tu je lep pogled na umirjeno Savo, ki se vije preko sremske ravnine ter se prav pod Kalemegdanom izliva v svojo nekoliko večjo sestro, modro Donavo, ki se tu še enkrat ovije okrog majhnega otočka, kot bi se ne hotela posloviti od mesta na hribočku, ter potem nadaljuje svojo pot. Zreš podobo pred seboj in občuduješ panoramo dveh naših največjih rek, po katerima se lenobno sprehajajo ladje, na drugi strani pa se ti pogled nehote ustavi na mogočnih stavbah. Najprej zagledaš veličastno poslopje Skupščine, ki daje s svojo mogočnostjo enkratno, nepozaben vtis. Tam raste Novi Beograd, novo mesto, dopolnilo k staremu, ki je raztrešeno na majhnih vzpetinah in mogoče prav zaradi tega še bolj privlačen. Na vse to pa gleda s Kalemegdana ponosen spomenik »Svobode« kot simbol na nepozabne dni naše slavne preteklosti ter poročstva za lepšo prihodnost.

Vendar to še ni ves Kalemegdan. Tu počivajo tudi štirje veliki možje našega naroda: Djuro Djaković, Ivan Milutinović, Ivo Lola Ribar in Moša Pijade. Na njihovi grobnici je vedno sveže cvetje kot zahvala za to, za kar so žrtvovali svoja življenja.

Zanimiv in bogat je tudi vojni muzej. Že zunaj so razstavljeni

tanki, oklepna vozila, topovi... iz prve in druge svetovne vojne. Tudi prostori v lepi stavbi so bogato opremljeni ter nas s svojimi zbirkami popeljejo v dneve prve svetovne vojne ter v herojske

BEOGRAD — Skupščina

borbe naših narodov v NOB. Tu je slavna preteklost naših narodov popisana s krvjo, na kateri je zraslo novo, lepše življenje. Tu so spomini... grenki, a po drugi strani zopet lepi, lahko bi rekli: spomini preteklosti za bodočnost. Če pogled s Kalemegdana se nam zadržati na Avali, kjer je spomenik Nezanega junaka, ki nam za vso svojo mogočnostjo govori o herojstvu naših narodov ter je veren znak naše hvaležnosti vsem borcem, padlim za svobodo.

CELE KULA — PONOS SRBSKEGA NARODA

Med mnogimi obiski v različnih beograjskih muzejih je name napravil prav gotovo velik vtis ogled muzeja prvega srbskega upora, ki ima svoje prostore v stari stavbi, nekdanji letni rezidenci Miloša Obilića na Topčideru. Lahko trdim, da sem o prvem in drugem srbskem uporu vedel mnogo, toda še malo si nisem predstavljal teh stvari takšnih, kot sem jih spoznal prav tu, ko sem si ogledoval stare listine, občudoval junaštva raznih zgodovinskih osebnosti ter poskusil obnoviti suhoparna, šolska predavanja. Še prav poseben vtis pa je name napravila maketa Čele kule pri Nišu. Turki so bili jezni zaradi velikih izgub, ki so jim jih prizadejali Srbi, zato so se hoteli maščevati. Sezidali so štirioglato »kulo«, v katero so vzdali 932 glav, ki so z licem obrnjene proti polju. Tu so vzdane glave mnogih junakov iz prvega srbskega upora, ki nemo govore o burni preteklosti srbskega naroda ter o žrtvah, s katerimi je bil plačan vsak košček osvobojene

Srbije.

Maja 1838 je Čele kulo obiskal tudi francoski pesnik Alphonse De Lamartine, ki je med drugim napisal: »Z očmi in srcem sem pozdravil ostanke junaških ljudi... Naj Srbi ohranijo to kulo v celoti, ker bo kot veren dokaz učila njihove otroke, kaj pomeni svoboda nekega naroda, hkrati pa jim bo pokazala, s kakšno cenno so jo plačali njih očetje... Narod, ki ima take spomenike, ne more nikoli propasti.«

KAKO TE LJUBIMO, TOVARIS TITO!

Muzej 25. maja je, lahko bi dejali, ena sama velika ljubezen

stavljenimi predmeti sem zasledil tudi darilo kočevskega rudnika (lepo izdelan rudarski kramp). V vseh predmetih, v vseh stvareh, pa naj so preproste ali bogate, je izraženo vse, kar čutimo do človeka, ki nas je pripeljal do svobode ter nas vodi v lepše življenje.

KAVA IN NOGOMET

Še bi vam lahko pisal o muzejih, čudovitih stvareh, ki se jih ne da opisati, toda pri tem bi skoraj pozabil na ljudi, ki prebivajo v našem glavnem mestu. Tu dobiš ljudi različnih narodnosti, ki hite na razne strani. Lep je zlasti pogled na ulico Terazije, ki se zlasti v večernih urah tako napolni, da komaj najdeš mesta na pločnikih. Vsa ta množica se potem vali proti Kalemegdanu. Kot sem opazil, se Beograjčani zelo radi sprehajajo in se potem po krajšem sprehodu vsejedo doma ali v bližnji »kafani«, da popijejo skodelico turške. In o čem se pogovarjajo? Lahko trdim, da je več kot polovica Beograjčanov navdušenih navijačev nogometa. Pred pomembnimi, zlasti pa med derby srečanji, je v Beogradu še posebej živo. Tedaj vse razpravljajo o nogometu, vse govori le o tem, kako je igral ta, kako oni; vse to pa se vrsti do naslednje nedelje, ko so zopet na vrsti nova srečanja ter so stadioni JLA, Crvene zvezde (zgradili so ga leta in sprejme 110.000 gledalcev) ter na Karaburmi zopet polni. Beograjčani imajo tudi svoje ljubimce zelenih igrišč. Eden med njimi je prav gotovo igralec Crvene zvezde, Dragoslav Sekulac, ali kot mu pravijo. Seki. Toda fant ga je na neki tekmi polomil in je v svoji vročkrvnosti (ali pa ne) oklofotal sodnika. To se mu je krepko maščevalo, saj je šele pred kratkim dobil zopet dovoljenje, da lahko igra. Zato je bilo stanje beograjskih navijačev v dneh, ko sem bil v Beogradu, še posebej mrzlično in v napetem pričakovanju, če se bo Seki pojavil v dresu svojega kluba. Toda to se ni zgodilo in razočaranje navijačev okroglega usnja je bilo veliko. Če pa je v Beogradu kakšna atlet-

do maršala Tita. V njem so razstavljeni predmeti, katere dobi Tito vsako leto za svoj rojstni dan od raznih kolektivov, posameznikov, šol, pa tudi od raznih tujih državnikov. V njih je izražena vsa toplina in vdanost našemu dragemu predsedniku.

Tu lahko zaslediš bogate predmete iz slonove kosti, darilo afriških držav, potem darila Nehruja,

BEOGRAD — Glavna ulica Terazije

Naserja... pa vse do preprosto izdelanih predmetov naših najmlajših, ki tudi hočejo dati darilo svojemu maršalu. Tu so makete podjetij, rudnikov, ladij, čudovite štafetne palice raznih oblik, ki so bile prinesene iz raznih krajev naše domovine z eno samo željo: »Ostani nam še dolgo zdrav, tovaris Tito!« Občuduješ umetniške slike, kipe, albume, narodne noše, obleke... Med raz-

ska prireditve, so stadioni prazni...

V skopih besedah sem vam skušal približati naše glavno mesto. Zbral sem le drobce. Beograda nisem spoznal, kot ga ne spoznajo tudi drugi, ki ga obiščejo. Vse kakor pa mi je postal zelo blizkokor pa mi je postal zelo blizkokor pa mi je postal zelo blizkokor pa se v nekaj skromnih besedah ne da povedati. M. Matić

PRIVATNI GOZDOVI IN SKLEPANJE KOOPERACIJSKIH POGODB

Na področju občine Ribnica imamo 10.076 ha privatnih gozdov. Lesna zaloga v omenjenih gozdovih znaša 1.983.200 m³, prirastek 55.000 m³, etat (letni posek) pa 38.000 m³.

Zasebnih posestnikov je 2797, kar pomeni, da imamo vsako leto ravno toliko sečišč. To pa je glavni vzrok, da v zasebnih gozdovih ne moremo pričakovati hitrejšega izboljšanja gozdov, ker pri tolikih gospodarstvih ni mogoče ukrepati tako, kot bi bilo za pravilno gospodarjenje potrebno.

za zasebnika ugodnejša, ker po novem predpisu lastnika zemljišča, ki sklene zakupno pogodbo z gospodarsko organizacijo za dobo daljšo od 5 let, oprosti vseh davščin na zemljišča, ki so v zakupu. Isti predpis nadalje določa, da, če se sklene kooperacijska pogodba za eno leto, se zmanjšajo davščine za 10 %, za dve leti za 30 %, za 3 leta 70 %, za 3—5 let pa nad 70 %.

Ker je zakupnina v večjih primerih enaka kot bi bila minimalna renta, poleg tega pa bi bil

● Lastnik gozda se lahko vključi v proizvodnjo, s tem prejema plačilo za svoje delo, s čimer se mu veča življenjski standard.

Zasebniki do sedaj niso pokazali velikega zanimanja za sklepanje kooperacijskih pogodb. Gozdnemu obratu pri KZ Ribnica je uspelo skleniti le nekaj zakupnih dolgoročni pogodb in to le z umnejšimi in spodbudnejšimi lastniki gozdov, ki so uvideli, da bo z njihovimi gozdovi gospodarila gospodarska organizacija bolje kot je v njihovi moči ter da bodo lastniki dobili z zakupnino več kot so do sedaj, ko so z gozdovi gospodarili sami.

Za primer naj navedem, da je na gorenjskem GG Bled sklenilo

že več kot 1000 zakupnih pogodb. Zasebniki so tu ugotovili, da se kooperacijske pogodbe oz. prepuščanje gozdov v gospodarjenje gozdno gospodarski organizaciji le v dobrobit zasebnim posestnikom, saj znaša prejeta zakupnina več kot so do sedaj dobili iz gozdov. V gozdovih pa izvaja gospodarska organizacija gozdno gojitvena dela strokovno, gradi ceste, poti in vlake ter kočje za gozdne delavce.

Gozdni posestniki naj razmislijo o bodočem gospodarjenju z njihovimi gozdovi, se posvetujejo z referentom za podružabljanje gozdne proizvodnje na gozdnem obratu Ribnica ter sklenejo ustrežno pogodbo, katera ima predvsem cilj izboljšati oz. dvig prirastka v zasebnih gozdovih.

Le s smotrnim gospodarjenjem bomo zagotovili lesni industriji dovolj surovin

Izhod iz te situacije lahko pričakujemo le v tesnem sodelovanju med gozdno gospodarsko organizacijo in zasebnikom. Takšno sodelovanje naj bi se odrazilo v pogodbenem prepuščanju gospodarjenja gozdov gospodarski organizaciji, lastniki pa bi s svojimi možnostmi sodelovali v posameznih fazah gozdnih del.

Pogodbene oblike med gospodarsko organizacijo in zasebnikom bi bile dveh vrst, to je najemna pogodba in zakupna pogodba.

Pri najemni pogodbi dobi lastnik za vsak m³ izdelanega lesa minimalno rento, ki znaša za iglavce 2200—1500 din za m³, za iglavce 2200—1500 din za m³, za listavce od 1000—100 din za m³ po vrednostnem razredu.

Pri zakupni obliki pogodbenega sodelovanja pa zasebnik ne dobi minimalne rente za posekan les, temveč zakupnino. Ta pogodba je

lastnik prost davka, je ta pogodba za lastnika stimulatивnejša. Primernejši bi bil tudi ta način sklepanja zakupnih pogodb z gospodarsko organizacijo, ki bi lahko z letno zakupnino uredila odnose z lastnikom, z njegovim gozdom pa gospodarila v okviru gozdno gospodarskega načrta.

S sklepanjem kooperacijskih pogodb oz. prepuščanjem gozdov v gospodarjenje gospodarski organizaciji bi bilo veliko prednosti:

● Ustvari se realna možnost za gospodarjenje z gozdovi na večji površini ob uporabi mehanizacije pri izkoriščanju gozdov in modernih metodah gojenja ter nege gozdov. Pričakujemo izboljšanje gozdov, s tem večji prirastek in večji etat.

● Ob vključitvi celotne proizvodnje v družbeno proizvodnjo se ustvari normalen dotok lesnih surovin industriji.

BRUCI, LJUBLJANA JE VELIKA

(Nadaljevanje s 5. strani)

bruci in starimi bajtami. Nedaleč od elektro fakultete, proti Gerbičevi ulici, kjer je internat srednje gradbene šole in se dobi tudi kakšno mesto za študenta, je inštitut Jožefa Stefana, v katerem bodo imeli bruci, ki se vpišejo v prvi letnik, nekatera predavanja.

Naša ponosna »alma mater« pa stoji na Trgu revolucije ter se ponosno ozira po velikem trgu. Tu imajo svoje prostore najmarljivejši med vsemi študenti-pravniki. V zadnjem času so nekaj svojih prostorov odstopili tudi matematikarjem, da se jih prime kaj njihove marljivosti. Na koncu Trga revolucije imajo svoj dom tudi višje medicinske sestre, ki pa imajo svojo šolo v Veselovi ulici.

No tako, s fakultetami smo končali. Mislim, da se bo po teh podatkih znašel lahko vsak kolikor toliko pismen bruc (če je bruc sploh pismen).

Prav gotovo bo brucem koristilo priporočilo, da ni treba kupovati vseh knjig in skript, ker se te v mnogih primerih določijo lahko v raznih knjižnicah po fakultetah. Zelo bogate so knjižnice slavistov ter centralna tehnična knjižnica. Prav vse knjige pa imajo v Univerzitetni knjižnici, ki pa se jih ne da dobiti domov. Mnogo knjig, zlasti pa vse slovan-

ske, lahko dobite v slovanski knjižnici, ki je nedaleč od Univerzitetne in blizu Križank.

Bruc, ki pride v Ljubljano, se tudi težko privadi misli, da si mora sam preskrbeti zajtrk, kosilo in večerjo. Tu ni več mame, ki bi mu postavila na mizo polno skledo. Treba je, da sam najde razne restavracije. Če se hoče dobro in poceni najesti, naj vsekakor obiše Ljudsko kuhinjo v Streliški ulici nedaleč od podvoza, tam dobi kosilo že za 150 din. Ostale restavracije, ki so kolikor toliko sprejemljive za študentski žep, so še: nova restavracija Emona (nasproti Na-me), potem Delavski dom in Triglavska menza. Dobro in poceni se lahko najeste tudi v Kolegiju in Študentskem naselju.

Tako, dragi bruci, upamo, da vam bodo tile nasveti koristili in jih boste več ali manj potrebovali. Če pa se kje le zatakne, prosite za pojasnilo kakšno staro bajto, ki vam bo rade volje pojasnila vsako stvar. Od stotih odgovorov iz njegovih ust bo eden že pravilen. -t-

Od Gallusa do danes

Sploh so naši kraji precej povezani ne samo s Prešernovim življenjem, ampak tudi s pesniškovo popularnostjo med Slovenci. Znano je, da je žetla slovenska javnost takoj po Prešernovi smrti za svojega največjega pesnika Koseskega, čeprav le-ta ni bil resnični umetnik in za pesništvo sploh ni imel pravega poslušala. Mogoče bi še dolgo časa ostalo pri taki krivični razsodbi, ko ne bi tedaj nastopila dva moža, ki sta imela tenak poslušal za resnično lepo slovensko pesem in vroča srca za narodni in kulturni napredek, predvsem pa občutek za pravičnost. To sta bila naša bližnja rojaka Fran Levstik in Josip

Stritar. 17 let po Prešernovi smrti sta izdala njegove pesmi, Stritar pa je napisal k njim znameniti esej, v katerem je Prešerna označil kot edinega resničnega in globokega slovenskega umetnika, kot pesnika ljubezni do izvoljene ženske in nesrečne domovine, v glavnem pa izpovedovalca lastne in obče nesreče. Tako je bilo prav po zaslugi Levstika in Stritarja odkazano Prešernu najvišje mesto med slovenskimi pevci-umetniki in misleci in tako mu pripada še danes.

Slovenska pisana beseda je v knjigi zaživela v polni obliki pravzaprav šele pred dobrimi sto

leti. To je bil čas, ko je v našem slovstvenem in političnem življenju nastopil Fran Levstik. To je bil mož, ki je mogoče najgloblje pognal korenine iz pristnih domačih tal. Zanimivo je, ko postavljamo program slovenskim pisateljem, kako naj pišejo, da se večkrat opre prav na Ribnico, ki se mu je zdela med vsemi našimi kraji najbolj tipično slovenska in slovenska. Pravi, da »narod šale ne čišla samo v vsakdanjem pogovoru, kakor nam kažejo mnoge ribniške smešnice, ki so ravno po Ribnici najbolj znane; ampak Slovence je dobrovoljnost vseh tudi v knjigah.« Zato zatrjuje, da bi nam jako ustregel tisti pisatelj, ki bi znal resnico zavijati v prijetne šale. S takim pisanjem bi se ljudstvo najlaže budilo, najlaže bi se mu dajalo veselje do

knjig. S to Levstikovo zahtevo smo Slovenci v povestih in romanih dobili cel kup domačih figur. Spomnimo se pri tem samo na Jurčičevega Desetega brata in na njegovega Krjavljava.

Med Levstikovo zapuščino pa med drugim najdemo tudi balado z naslovom »Kameniti svatje«, v kateri opisuje pečine na grebenu Velike gore.

Neprecenljivo je poleg pisateljskega in pesniškega dela Levstikovo politično in časnikarsko delovanje. Leta 1863, se pravi ravno sto let nazaj, je v svojem časopisu Naprej na vse načine skušal naše ljudi politično razgibati. Med ostalim večkrat piše tudi o naših krajih, o Kočevju, o Ribnici in o Laščah.

(Nadaljevanje)

Liza se ga je siloma otresla in ne da bi merila, je udarila osvajačica žena s pestjo v nos. Ta hip mu je zdrknil na tla ščipalnik z zlatim mostičkom, padel pod kvadratno kapico baronskih škornjev in se hrestaje zdobil. Liza je, dušec se v solzah, zbežala po Srebrni ulici domov. Oslepeli Hipolit je z drobnimi koraki zdirjal v nasprotno stran, kričec:

»Držite tatu!«

Potem je dolgo jokal in še ves v solzah kupil od starke vse preste s košaro vred. Šel je na prazni, temačni Smolenski trg, se dolgo sprehajal in razsipal preste kot sejalec semena. Potem se je sprijateljil z nekim kočijažem, mu razkril vso svojo dušo in mu zmedeno kvasil o briljantih.

»Vesel gospod!« je ugotovil kočijaž.

Hipolit Matvejevič je bil res židane volje. Njegovo veselje je bilo očividno nekoliko spotikljivo, ker se je ob enajstih dopoldne zbudil na postaji ljudske milice. Od dvesto rubljev, s katerimi je tako sramotno začel noč naslad in uteh, mu jih je ostalo le še dvanajst.

Bilo mu je ko da umira. Bolela ga je hrbtenica, po jetrih mu je trgalo, glava pa je bila ko da so mu za vrat obesili svinčen kotliček. Najhuje je bilo, da se nikakor ni mogel domisliti, kje in kako je mogel potratiti tako veliko denarja. Domov grede je moral k optiku, da mu je v ščipalnik vstavil nova stekla.

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

42

Ostap je dolgo začuden opazoval izmučenega Hipolita, rekel pa ni nič. Bil je hladen in pripravljen za boj.

Enaindvajseto poglavje

EKSEKUCIJA

Licitacija se je začela ob petih. Državljanom je bil dovoljen ogled stvari od štirih dalje. Prijatelja sta prišla ob treh in ogledovala strojno razstavo, ki je bila tamkaj v bližini.

»Kaže,« je dejal Ostap, »da bova že jutri lahko kupila tole lokomotivo, če naju bo volja. Škoda, da cena ni označena. Saj bi bilo prijetno imeti svojo lokomotivo.«

Hipolit je trpel. Samo stoli bi ga bili mogli utešiti.

Od njih se je ločil šele tisti hip, ko se je na oder vzpel licitant v karirastih hlačah in z brado, ki mu je padala na srajco iz ruskega hodnika.

Družabnika sta se vsidrala v četrti vrsti na desno. Hipolit je postajal silno razburjen. Zdelo se mu je, da bodo stole začeli zdaj prodajati. Imeli pa so številko 43 in prodaja se je začela z običajno kramo. Treba je bilo potrpeti in čakati. Čakanje je bilo presneto težko: vsi stoli so bili pred očmi. Cilj je bil blizu, z roko bi ga bil človek dosegel.

»To bi bil cirkus,« je prešinilo Ostapa, »ko bi zvedeli, kakšen cvirek se bo danes zvedel pod videzom tehle stolov.«

Čas se je mučno vlekel.

»Deset dvornih stolov!« je iznenada zaklical licitator.

»Zakaj dvornih?« je tiho javnil Hipolit.

Ostap se je raztogotil.

»Pojdite k vragu! Poslušajte in ne vtikajte se vmes!«

»Deset dvornih stolov. Orehovi. Iz dobe Aleksandra II. Dobro ohranjeni. Delo mojstra za pohištvo Gambsa. Vasilij, postavite enega pod reflektor!« Vasilij je tako grobo povlekel stol,

da je Hipolita kar privzdignilo.

»Sedite, prekleti tepec! Obesil se mi je na vrat,« je zapihal Ostap.

Hipolitu se začela drgetati spodnja čeljust. Ostap je prežal. Oči so se mu zasvetile.

»Deset orehovitih stolov. Osemdeset rubljev.«

Dvorana je zaživela. Prodajali so stvar, ki je pri hiši potrebna. Roke so se vzdigovale druga za drugo. Ostap je ostal miren.

»Zakaj ne licitirati?« ga je napadel Vorobjaninov.

»Izgini ven!« ga je nadrl Ostap, stiskajoč zobe.

»Sto dvajset rubljev zdaj, sto petindvajset, prav tam. Sto štirideset.«

Ostap se je mirnodušno obrnil s hrbtom proti odru in s posmehom jel ogledovati svoje konkurente.

Licitacija je bila na višku. Praznih sedežev že ni bilo več. Nenadoma so se tudi dami za Ostapom podedile sline po stolih, pa je spregovorila z možem »Čudoviti polnaslonjači! Sijajno delo! Sen! Dvorni!« Vzdignila je roko.

»Sto petinštirideset v peti vrsti desno. Prvič.«

Dvorana je utihnila. Predrago je bilo. »Stopetinštirideset. Drugič.«

Ostap je ravnodušno ogledoval štukturni napustek. Hipolit je sedel s povešeno glavo in drgetal.

»Stopetinštirideset. Tretjič.«

Toda preden je črno lakirano kladivce udarilo ob mizo, se je Ostap za-

sukal, vzdignil roko in tiho dejal:

»Dve sto.«

Vse glave so se obrnile v smer družabnikov. Vse vrste pokrival so se začele gibati. Licitant je vzdignil zdolgočasni pogled in pogledal Ostapa.

»Dve sto, prvič,« je zaklical, »dve sto drugič in tretjič, v četrti vrsti desno.«

Roka s kladivcem se je spustila na mizo.

»Mama!« je glasno javnil Hipolit.

Ostap se je smehljaj ves zardel, a miren. Kladivce je udarilo, da je nebeško zazvenelo.

»Prodano,« je ugotovil licitant. »Gospodična! V četrti vrsti desno.«

»No, predsednik je bilo učinkovito?« je vprašal Ostap. »Rad bi le vedel, kaj bi vi počeli brez tehničnega vodje.«

Hipolitu se je od sreče izvil krik. Gospodična je prihitela k njima.

»Ste vi kupili stole?«

»Midva,« je z dolgo zadržanim glasom vzkliknil Hipolit. »Midva, midva! Kdaj bi jih lahko vzela?«

»Kadar hočeta. Četudi zdajle.«

Motiv »Hóдите, križem sveta blóдите« je divje vihral po glavi Hipolita Matvejeviča.

»Stoli so najini, najini, najini!«

Tako mu je zaigralo srce, da je začutil njegovo bilo na najbolj nenavadnih mestih. Vse je drgetalo, se majalo, pokalo od nenavadne sreče. Zagledal je vlak, ki se približuje St. Gothardu. Na odprti ploščadi posebnega vagona stoji Hipolit Matvejevič Vorobjaninov v belih hlačah in kadi cigaro. Planike mu tiho padajo na glavo, ki jo spet krasi srebrno bleščeča se sivina las. Vozi se v nebesa.

»A čemu dvesto trideset in ne dvesto?« je zaslišal Hipolit.

Bil je Ostap, ki je sukal v rokah pobotnico.

»Petnajst odstotkov za komisijsko tako,« je odgovorila gospodična.

»Eh, kaj bi, izvolite!«

Ostap je segel po denarnico, odštel dvesto rubljev in se obrnil h glavnemu direktorju podjetja:

BRANKO COPIC:

Oslovska leta

Vidim, tudi on je prepričan, da smo mi spravili v kraj črno knjigo. Toda z ničemer se ne izdam in skromno poslušam pohvalo naši skupini.

Mile me nekoč dobi samega v učilnici in me začne spraševati:

— Kaj ne, ti pišeš pesmice?

— Pišem, — sem priznal in zardel.

— Bi znal nekaj takega, šaljivega, o črni knjigi, o Smrdonju, o slabi hrani? Vem da bi, saj si že o Šicu nekaj napisal.

— Bom poskusil.

— Potrudi se... Veš, tole za zdaj povem samo tebi: pripravljamo šaljivi konviktaški list, imenoval se bo Raglja. Tudi ti moraš kaj napisati!

Ragljo! Kdo ne bi bil srečen, da lahko kaj napiše za tako imeniten list. Seveda bom napisal!

Ragljo pripravljajo počasi in naskrivaj. Prvi glasnik upora je, klic nezadovoljnih konviktašev, razposajena dijaška zbadljivka. Naperjena je proti prefektu, Smrdonju, slabi hrani, vohonom, izdajalcem.

Mile Škorić mi kdaj pa kdaj prinese kakšno okorno pesmico in mi veli: — Daj, dečko, opili malce tole, oteši.

Pridno »pilim« okorne verze dijakov. Ta posel se mi je še bolj prikupil, odkar mi je Škorić povedal, da sem eden izmed »urednikov« Raglje.

Nekoč mi prinese pesem o našem Jovu Škandalu in neki Zlati, muzejski hišnici. Oba sva bila navdušena nad njo in nič nisva našla, kar bi bilo treba popravljati.

Pesem se je pričejala s kitico:

*Sonce ugasne, luna vziđe,
sama je v muzeju Zlata.
Pa ti Jovo Škandal pride
in s tečajev sname vrata.*

Višek pesniške spretnosti pa se mi je zdela rima »Zlata-vrata«. Tri porcije cmokov s teletino bi dal, da sem se jaz kdaj kaj takega spomnil.

Nekega dne mi Mile zaupno pove: — V soboto zvečer bomo v učilnici brali Ragljo. Veš, na roko je pisana in v enem samem izvodu, pa ne gre drugače. Povabi vašo skupino za desetno zvečer. Od nižjih razredov bomo povabili samo vas.

— Dobro, povedal jim bom.

— Vsekakor pripelji tudi Duleta Dabiča. Zaradi njega se bodo v konviktu še meči bliskali.

— Ga bom že našel.

V soboto po desetih smo se mi iz tretjega razreda, vznemirjeni in svečani, obkroženi od dijakov iz višjih razredov, znašli v naši učilnici, ki se nam je zdela skrivnostna, tuj kraj, v katerem smo prvič vstopili. Prefekt sedi v krčmi. Vemo, da se vrne šele po polnoči. To se pravi, da se nimamo ničesar bati.

Smrdonja seveda tudi ni. Ob nedeljah po navadi obiskuje očeta v bližnjem trgu.

Ko se je nemir polegel, stopi Mile k mizi na gornjem koncu učilnice, na Smrdonjev prostor in reče: — Napnite ušesa, brali bomo prvo številko Raglje, šaljivega konviktaškega časopisa. Izhaja, kadar mu pride na misel, urejuje se za svinjakom, plača pa, kadar te pri prebiranju zaloti prefekt.

— He he he he! — se krohotajo poslušalci.

— Le koga bodo kaznovali, če najdejo list? — gode De-De-Ha. — Ni več Dabiča Hajduka v konviktu.

Na predsedniško mesto sede Nikola Topolić, glavni urednik časopisa, živahen, droben, temnopolt sedmošolec, najboljši dijak na gimnaziji. Če se je on lotil tega posla, je to kot dokaz, da naša Raglja res ni od muh.

Na levo in desno od urednika Topolića sedeta njegova »osebna straža«: naš Baja Bajazit in neki Lazar »Mucek«. Imela sta nalogo, da varujeta urednika, če bi med branjem kakšen togoten dijak hotel pretepsti urednika, užaljen zaradi zbadljivke na svoj račun.

Postajalo je bolj in bolj temačno. Še teže sta napredovala. Paziti sta morala, da ne bi zašla predaleč od vasi. Mrazilo ju je, sneg se jima je vsipal za ovratnik in se topil ob telesih. Zasišla sta pasji lajež, ki je postajal vse močnejši in bližji. Vedela sta, da vas ni več daleč. Dobila sta novih moči ob misli, da se bosta kmalu pogrela ob topli krušni peči v Marjanovi hiši.

Vas je bila zavita v temo. Le tu in tam je iz posameznih hiš svetil plamen sveč ali petrolejk. Župnišče in gostilna pri Remišniku sta bili močnejše razsvetljeni. Plazila sta se prihuljeno med vrtovi. Od gostilne sta slišala pijane italijanske glasove in prav razločno čula močan krohot, ki je prihajal do njiju in se izgubljal v temo.

»Prekleta so brezskrbni!« je dejal Krt.

»Najraje bi planil v gostilno in jim podrobil butice!« je dejal Krt in se še bolj prihulil k tlom.

— 0 —

Prišla sta do Marjanove koč. Otročje se jima je zdelo priti v vas. Nikjer nobene straže, nikjer vojaka, razen v gostilni, ki je bila polna pogumnosti...

Potrkala sta na vrata. Nihče se ni oglasil. Žigon je udaril močnejše in dejal: »Kaj če ni nikogar doma?« Bojazen se jima je naselila v sročih. Toda le za kratek čas.

»Kdo je?« je vprašal ženski glas od znotraj.

»Midva sva, Polona,« je dejal Žigon.

»Kdo midva...«

»I, Žigon in Krt, odpri, drugače bova zmrznila,« je zopet povzel Žigon.

Zena je s težavo dvignila zapa in ju spustila noter. Veža je bila takoj polna snega.

»Polona, takoj poklič Marjana,« je dejal Krt. Imel je opraviči še z čiščenjem snega, zato ni opazil, da so po Poloninem licu začele polzeti solze.

»Odpeljali so ga..., včeraj..., včeraj zvečer so ga odpeljali. Nekdo ga je moral izdati!« Še bolj je zahlipala in se sesedla na klop.

Prijela je Žigona za roko. »Rešita ga, v župnišču je zaprt. Gotovo je ves pretepen.«

Žigon se je naslonil na mizo in premišljeval. »Sama ga ne moreva rešiti, kaj če bi šla nazaj v četo in potem bi Marko odločil. Prav gotovo ne bo pustil Marjana, da bi ga ti zeleni ubili. Preveč je poznal komandirja. Končno pa tudi nima kaj tvegati. Italijane bodo polovili v gostilni kot miši, preveč se čutilo varne v tako slabem vremenu. Vrnili se bodo jutri in osvobodili Marjana, hkrati pa si bodo nabrali zalog za zimo.«

V njem je dozorela misel.

»Krt, vrnila se bova in obvestila starino. Še danes morava priti nazaj v četo. Marko bo že odločil...«

Obrnil se je k Poloni in nadaljeval: »Bodi brez skrbi, tovarišev ne puščamo na cedilu!«

Krt pa je še dostavil: »Jutri se zopet vidimo. Pripravi zaletno večerjo, naša družina je velika.« Potem ju je vzela noč brez najmanjšega glasu, le tam nekje za vasjo je pritajeno zatulil pes v samotno zvezdo na nebu.

— 0 —

Komandir je takoj vedel, da se je moralo nekaj zgoditi, ko je videl prihajati Žigona in Krta. Bila sta izmučena. Povedala sta mu, kaj se je zgodilo. Marko je dolgo časa premišljeval, potem pa se je le odločil:

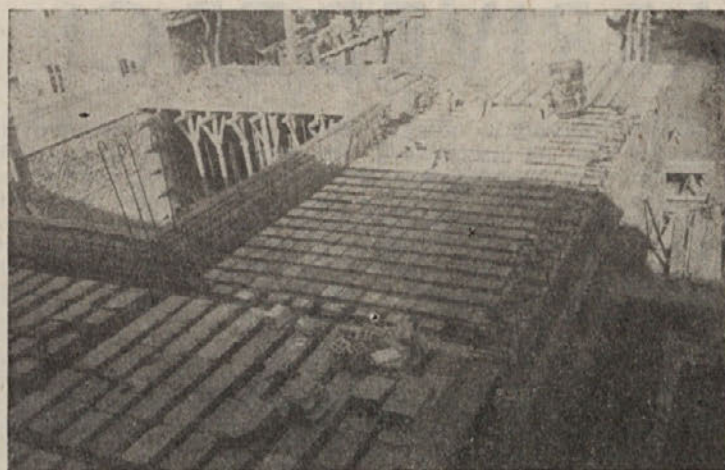
»Šti bomo, toda ne vsi, mislim, da nas bo polovica dovolj!«

»Odrbal je ljudi. Tudi Andrej je bil med njimi. Zadovoljen je bil z Markovo odločitvijo. Želel si je boja, hotel je pretrgati to enoličje v taboru in doživeti nekaj novega. Brezdelje ga je utrujalo. Ni bil navajen tega, zato je komaj čakal večera, ko bodo krenili.«

Potuhnjeno so se približevali vasi. Nestrono so pričakovali, kdaj jim bo komandir dal znak za napad. Hoteli so presenetiti Italijane. Vse okrog njih se jim je zdelo mirno, preveč potuhnjeno za vojni čas. Ta tišina jih je morila. Kaj, če so jim Italijani postavili zasedo. Toda saj niso vedeli, da jih mislijo napasti prav danes. Vse je bilo tako tajinstveno, zavito v temno noč.

Andrej je ležal vkopan v snegu in pričakoval znaka za napad. Minute so se vlekli kot neskončnost. Premišljeval je o svoti mladosti. Kako lepo je bilo. Doma so imeli kravo, ki je bila prav nekaj posebnega. Vsi otroci so ga občudovali zaradi nje. Imela je mogočne rogove in trdo okorno hrbtenico, da jo je lahko jezdit. Vsi tovariši so ga zaradi tega občudovali. Doma ga je mati, zaradi tega vedno oštevala, oče pa se mu je smejal.

»Fant, ti boš še general,« mu je dejal hudomušno, »samo poglej. Mina, kako jezdi Sivko, jutri mu bom dal Rjavca, da ga malo sprehodi, nič mu ne bo škodilo, če se malo znorita.«

Obrisi nove restavracije (v sklopu gostilne Pri Ribničanu) v Ribnici so že dokaj jasni. Kmalu jo bodo tudi spravili do strehe. Restavracija je prva etapa v modernizaciji ribniškega gostinstva, upamo pa lahko, da do končne faze ne bo treba predolgo čakati. Nova restavracija naj bi bila predvidoma gotova do maja prihodnjega leta.

»Saj državnega ni škoda«

Nekdo je pasel dve navezani kravi sredi njive KGP, na kateri je komaj začela dobro rasti (bila je okoli 20 cm visoka) koruza. Ko ga je član kolektiva KGP podil z njive, mu je oni zabrusil:

— Kaj se pa razburjaš, saj je to državno?! Ni privatno, državnega pa ni škoda!

Ko je poleti kombajn KGP žel pšenico, so prišli na njivo tudi otroci ali celo odrasli iz bližnjih hiš, izkoristili priložnost (ko je bil kombajn na drugem koncu njive) ter odnesli z njive (sredi dne) v bližnje grmovje polne vreče žita, ki jih je puščal kombajn za seboj. Nekateri so pokrili polne vreče s slamo ali jih celo kako drugače zamaskirali, da bi jih odnesli zvečer v temi domov. K sreči so člani kolektiva KGP to predvidevali in so zato okolico njive pregledali ter tako odkrili oziroma našli vso »izginulo« pšenico. Našli so jo celo pod balami slame, na katerih so se otroci nedolžno igrali.

Posestvu povzročajo občutno škodo razni rejci krav, zajcev, koz in drugih domačih živali, ki nimajo nobenih ali pa le malenkost lastnih parcel. Ti pasejo po pašnikih in njihovih posestvih, kose travo in deteljo, pukajo peso, kopljejo krompir in podobno. Člani kolektiva KGP skušajo to reševati na razne načine, predvsem pa te slabe razločevalce skupne in privatne lastnine le preganjajo s površin posestva. Poizkus, da bi te male kraje re-

ševali preko sodnika za prekrške, se ni obnesel, ker sodnik za prekrške »nima pravnih osnov za tako kaznovanje«. Redno sodišče pa meni, da se minimalnih škod ne spleča prijavljati. Če namreč nekoga enkrat zasačiš pri paši na travniku ali njivi posestva, zaese škoda le okoli 250 din. Sodišče pa ne more upoštevati, pa tudi posestvo ne more dokazati, da je obtoženec pasel kravo ali kosil deteljo itd. vsak dan in ne le enkrat ter da je takih slabih ločevalcev svojega in tujega več in ne le eden. Razen tega se tudi posestvu ne izplača prijavljati vsake škode sodišču, ker bi moral potem upravnik posamezne kmetijske uprave prebiti precej dni v letu na sodišču kot pričr oziroma zastopnik tožeče stranke, saj je bilo samo na KU Mlaka letos že okoli 100 takih primerov... in vendar bi bilo nujno družbeno lastnino učinkovito zaščititi. Kako?

ŠTUDENT CVIČKO

(Nadaljevanje s 5. strani)

spominov pa mi bo malo bolj toplo v moji sobici in upam, tudi vam, posebno še, če ste si preskrbeli drva.

Kot sem že omenil, ima moja sobica tudi okno, s katerega je čudovit razgled (zlasti v bližnjo okolico sosednjih sob). To je zelo dobro, saj si človek tako nehote širi svoj intelektualni horizont. Tako lahko poslušam (tudi po ves dan) sosedovo Katro, ki kot časopis premlava z ostalimi sosedami dnevne novice, občudujem življenje upokojenca Fridolina, ki je v mnogih rečeh podoben študentovskemu in... Zgrabilo me je pri srcu, v zadnjem času je tudi v našo ulico posijalo sonce. Prinesla ga je ona, zvrhana košaro, s svojimi sivoplavimi očmi je napolnila tudi mojo majhno sobico, da je zopet še bolj tesna in moram pohiteti z objavo mojih memoarov, kajti potem se ji bom posvetil, z vso dušo in telesom, njej — brucki Anastaziji...

LOVSKA SREČA

Pred kratkim se je dvema članoma lovske družine Predgrad nasmehnila lovska sreča. Miha Jankole je v Kozicah uplenil košuto, Jože Dolar iz Brezovice pa je na njivi za svojim stanovanjem položil na dlako jelena, ki je imel meter dolge rogove.

DOM DOBIL TEKOČO VODO

Predgraški zadružni dom je dobil končno tekočo vodo. Vodovodne cevi pa bi bilo nujno še prekriti z malto.

PETINDVAJSET KOČEVARJEV V BENETKAH (3)

ARRIVEDERCI BENETKE

Benetke pravzaprav nimajo veliko »pešpotov«, pločnikov in ulic, kakor smo jih sicer vajeni. Ves promet se odvija po vodi, po kanalih, med katerimi je najpomembnejši Canal grande, tako-rekoč glavna beneška ulica. In kako živahen promet se odvija po teh vodnih poteh! Veliki vaporetii, nekakšni trolejbusi ali avtobusi, prevažajo tisoče potnikov na vse konce mesta, vmes pa švigajo gibčni, hitri motorni čolni, nekateri bolj, drugi manj razkošni, med vsem tem ropotajočim direndajem pa počasi, neslišno plovejo lične, majhne gondole...

Z osnovnim beneškim prevoznim sredstvom — velikimi vaporetii — se vozi skoraj vsakdo. Benečanom je to vsakdanje vozilo na njihovih dnevnih poteh, turistu pa svojevrstna posebnost. Ne nazadnje tudi zato, ker vožnja ni draga. Vozovnice za vaporetto se prodajajo na plavajočih postajališčih, potniki pa so izredno disciplinirani in jih vstopi nanj le toliko, kolikor je prostora. Najprej sem se temu začudil, ko sem se spomnil ljubljanskih avtobusov, na katerih ljudje visijo kot čebele v panju, kadar je gneča. Spoznal pa sem, da je to pač ljubljanska navada in da je tako samo pri nas; drugod po svetu se drže določenega reda. Na Poljskem npr. stoje ljudje na avtobusni (mestni) postaji v vrsti; ko pripelje avtobus, lépo eden za drugim vstopajo, ko pa so sedeži polni, ostali počakajo brez pririvanja na naslednji avtobus. Kadar kdo pride na postajo, se postavi na koncu vrste in čaka. Ba je tudi sprevodnikov nimajo, ampak potniki ob vstopu sami dajo denar v blagajno... No, tako je drugod, pri nas se pa previramo, preklinjamo, stopamo si na kurja očesa in se s komolci suvamo pod rebra... samo da je bolj zabavno.

Druga vrsta prometnih sredstev, nekakšni taksiji, so motorni čolni, ki s precejšnjo naglico drivijo po kanalih. So predvsem za tiste, ki imajo kaj več od palcem in ne vedo, kako bi zapravili denar. Za dvodnevne izletnike to vsekakor ni. Še manj vožnja z gondolo, nekakšno izredno udobno kočijo, ki je namenjena res zelo petičnim turistom in zaljubljenecem. Kaj si moreta zaljubljenca želeti boljšega, kot se sedeti v oblazinjeno gondolo, poslušati mehke zvoke kitare in pljuskanje vesla v vodi ter zijati v mladi mesec, ki se domišljavo prepeljava med milijoni zvezd. Torej le brž proč od gondole; bežen pogled nanjo in nevoščljiv vzdih ob misli, kako bi bilo, če bi...

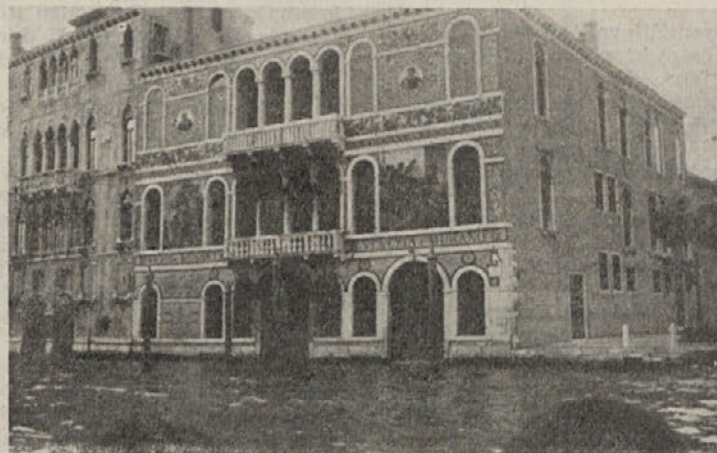
Gondole niso izum novega časa. Nekoč so bile edino prevozno sredstvo v mestu na koleh, ki pa so jih izpodrinili motorni čolni. Vsaka hiša ima svoj pristan; skozi vhodna vrata, zaprta le z rešetkastimi železnimi vrati, pljuska morje in ob plimi celo poplavlja vežo, pred vrati pa se privezana pozibava gondola ali motorni čoln, pač po premožnosti gospodarja.

SAMO LOLLA JE PRIŠLA...

Mrak se skrivnostno spušča nad živahno, vrveče mesto, nastajajočo temo pa prebadajo tisočere luči na treh in na vodi. Po Canalu grande se promet nemoteno odvija. Sedaj že lahko razločimo na križiščih kanalov v zraku semaforje (prometnih policajev tam

pač ni, kvečjemu vodne »marice«). Včasih motorni čoln razposajeno pridrvi in tik pred velikim vaporetom ostro zavije, da se valujoča vodna brazda za njim vznemirljivo svetlika, dokler je spet ne preseka drug čoln.

Čimbolj tone Markov trg v temo, bolj živahen je. Na obrežju postavajo in se sprehajajo tisoči turistov (ali domačinov), sredi vrveče množice se bliskajo fleši vsiljivih fotografov, onstran kanala pa v tisočeri barvnih odtenkih mežika svetovljanski Lido, najznamenitejše beneško kopalnišče in zabavišče. Ah, saj res, prav tiste dni je bil na Lidu znameniti beneški filmski festival, ki pa je že precej izgubil na svojem blišču in pomenu (pač zato, ker se pojavljajo filmski festivali po vsem svetu kot gobe po dežju). Z veliko hrupa, toda brez nujno potrebnih filmskih »zvezd«, se je že bližal koncu. Na festival je prišla samo (že malce iz mode) Gina Lollobrigida in skušala vzbujati pozornost kot v svojih najljepših časih. Drugih, pomembnejših, ni bilo...

Palača ob Canalu grande

NOČNE BENETKE IN BOJ ZA ŽIVLJENJE

Nastanili smo se v hotelu Termini, kjer črni, gladko polizani portir odlično govori nemško. Spoštovanje vzbujajoča sprejemnica je le zunanji blišč sicer ne ravno odličnega hotela, vendar eno noč človek že kako vzdrži. Ko smo povprašali za večerjo, nas je začudeno pogledal in dejal, da imajo pri njih le prenočišča in zajtrk, kaj piše v brzojavki, s katero je uprava potrdila naš prihod, pa ga ne zanima. Sicer pa lahko večerjamo nedaleč proč v »Trattoria nuova«. Trattoria pravijo Italijani gostilni, napol restavraciji, vsak bife, vsaka štarija pa je pri njih »bar«, tako da smo bili v začetku od številnih barov kar malo omotični.

Po izdatni večerji, med katero smo imeli strahovite sitnosti z dolgimi špageti (v Italiji si sploh ničesar ne morete zamisliti brez špagetov, njihove nacionalne jedi!), smo stopili po eni redkih ulic, polni trgovin, barov in gostiln. Ko smo si nato ogledali še impozantno železniško postajo v bližini, smo se odpravili spat.

Tedaj pa se je pričelo, Skrbelo me je, gomazelo po meni, grizlo, jaz pa sem mlatil okrog sebe, toda brez uspeha. Prižgem luč: steni, Se nikdar jih nisem videl, še nikdar nisem imel z njimi opravka. Po vratu, po telesu sem bil ves opikan. Preklinjajoč s sočnimi italijanskimi kletvicami sem se spravljal na ženino posteljo, kjer za čuda ni bilo nobene podnažemnice, in tako kolikor toliko v miru preživel noč. Z vso bridkostjo sem se spomnil vica, kateremu sem se nedolgo tega prisrčno nasmejal, misleč, da se meni kaj takega ne more pripetiti: — Gost odhaja iz hotela in pravi portirju: — V vašem hotelu ne bom nikdar več spal. Vso noč sem ležal na mrtvi stenici! Portir mirno odvrne: — Saj če je stenica mrtva, ni to nič strašnega. — Že, že, odgovori gost, kaj pa tistih tisoč stenic, ki so prišle na pogreb?

Ves obupan sem zjutraj hotel povedati portirju, kakšne sitnosti sem ponoči imel s stenicami, nikakor pa nisem mogel poiskati v

če bi to pokazal pred boljšo polovico).

Tik pred vrati hotela sta dva poba razložila celo trgovino velikih in majhnih »pup« z odbijajočimi cenami. Le Ivan, ki mu je žena prebrskala vse žepne in ga obrala zadnjih lir, je kupil (kaj pa je hotel!) dve pupi, vdano skomignil z rameni in nato ves čas trpel žejo.

Nedaleč proč znaša starejša signora svojo zalogo pup na ulico. Ko pričnemo barantati, odločno postavi ceno, razkazuje svoje blago, potem pa le popusti za nekaj sto lir. Ko pa spozna, da s kupčijo ne bo nič, nas sočno prekolne kot furman.

Zaidem dalj kot drugi. Ne zanimajo me pupe, tu so predrage, zanima me mesto in njegov utrip. Z ženo stopiva v trgovino, Magazzini Olga, kjer ljudi morim s svojo italijanščino (nekoč v gimnaziji sem se je učil, ker pa so bile prav takrat v šoli tudi plesne vaje, sem kmalu opustil Brunnova jezikoslovna prizadevanja). Z dvanajst in pol italijanskimi besedami sicer tudi lahko nekako shajaš, posebno če te prodajalca ogovori hrvaško, kot je bilo to Magazzini Olga. To je nekakšna »jugoslovanska« trgovina, kjer naši ljudje, tako je brhka prodajalka zatrjevala, veliko kupujejo. Z zadnjimi močmi sem prepričal, da nisva kaj kupila...

ZA SLOVO DOBRA KUPČIJA

Dopoldne je hitro minilo. Vodič je sicer po ovinkih predlagal, naj bi si ta dan ogledali še Padova, znano po najstarejši univerzi in njegovem patronu Sv. Antonu Padovanskem. Moški smo bili nad tem navdušeni, ženske pa so dvignile vik in krik, češ da ne bodo mogle potem v Trstu kupiti nobene stvari in zmagala je zdrava ljudska volja.

Okrog enajstih smo se močno otovorjeni (ta dan smo Benetke olajšali za precej štiritisočlirski punček) krenili na avtobusno postajo. Biti moramo točni, ker avtobus lahko stoji le pet minut.

Čakamo. Avtobusa še ni. Kupujemo zadnje razglednice, v bližini pa star možakar ponuja lepe ženske ročne torbice. Vprašam. 1200 lir. Dinarji. Niente. Prične se jeziti, ker sem ga zmotil. Kmalu pa vidim, da naše ženske že trgujejo z njim. Torbica je 1000 lir ali 1000 din (kdor jih še ima). Dam mu dva tisočaka in vzamem dve torbici, potem pa mi pove, da moram dati še 400 din. Grem ponje, ta čas pa je ceno dvignil že na 2000 din (za 1000 lir). Vrne mi dva tisočaka, češ da mi moram dati še dva. Drug čez drugega segamo po torbicah in mu molimo naše jurje, on pa ves zmeden zija v nas in si ne ve pomagati. Končno mu porinem v roke štiri sto din in on pokima z glavo: »Bene.« No, če je tebi bene, je meni tudi, si mislim in spravim torbici za štiri sto din v avtobus. Nato se odpeljemo, možakar pa še dolgo zija za nami in gleda v tla, kjer ni nobene torbice več. Kupil jo je celo vodič, ki se potem ves čas tolče po glavi, češ kaj vraga mi je bilo, da sem kupil to torbico!

Benetke ostajajo za nami; zganemo se na glavno cesto proti Trstu, ki je ob delavniki polna vozil, da le počasi napredujemo. Toda popoldne enkrat bomo tudi v Trstu...

F. Grivec

Kratke športne novice

● Na srednješolskem prvenstvu v atletiki, ki je bilo v Ljubljani, so dosegli atleti kočevske gimnazije prav lepe uspehe. Tekem se je udeležilo 10 srednjih šol s 500 tekmovalci in tekmovalkami.

Naši atleti so dosegli: I. mesto Murovič Rudi v metu krogle (13,76 m) ter I. mesto Jorasova v skoku v višino (140 cm). Doseženih je bilo tudi več tretjih mest. Podrobne podatke o uspehih ostalih bomo še dobili, nakar jih bomo objavili skupno.

Rokometaši TVD Partizana Kočevje so odigrali v nedeljo v Stični s tamkajšnjim moštvom zadnjo tekmo tega prvenstva. Rezultat je bil 28:8 v korist kočevskih rokometashev. Tako so postali rokometasši kočevskega Partizana prvaki Dolenjske cone za l. 1963.

Mladim rokometasem iskreno čestitamo. Razveseljivo je tudi to, da društveno sekcijo vodijo sami mladi športniki, ki so tako pokazali tudi organizacijsko sposobnost.

● Nogometaši so igrali v Vevčah proti SK Slaviji. Z igrav niso imeli uspeha, tako so izgubili člani s 3:1, mladinci s 3:2. Vsekakor so se obdržali nekako na sredini lestvice in bodo ostali v tem tekmovalnem razredu. Čutili pa je, da med nogometaši disciplina po-

pušča in ni vse v redu, tako kakor bi bilo s strani ljubiteljev nogometa zaželeno.

● Za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo v Ljubljani l. 1965, bodo rabili veliko sodnikov in pomočnikov. Ing. Dušan Oražem je bil v Beogradu na seminarju za priprave in tečaje sodnikov. Tečaj za sodnike bo tudi v Kočevju v organizaciji TVD Partizana. Vodil ga bo ing. Oražem.

● Državna reprezentanca igralcev namiznega tenisa bo pričela z treningi v domu telesne kulture v Kočevju 29. t. m. Glavni trener bo znani nekdanji prvak Harangozo.

● Med treningom namiznoteniške reprezentance bo tudi eksebicijska tekma med reprezentancama Jugoslavije in Češke.

Ob sobotah, posebno pa ob nedeljah so parkirni prostori po Kočevju zasedeni z avtomobili izletnikov. Marsikdo pa si mora poiskati prostor tudi drugod

Povečati gasilske vrste

V soboto je bil izredni občni zbor občinske gasilske zveze Kočevje, katerega so se udeležili razen delegatov iz vseh društev zastopniki delovnih kolektivov, zastopnik občinskega odbora SZDL tov. S. Poljanšek, odseka za NO občinske skupščine Kočevje, podpredsednik gasilske zveze Slovenije tov. Srečko Dimec in drugi.

Poročilo o razvoju gasilstva na Kočevskem in posebej poročilo o načrtih za razvoj požarnovarnostne službe v prihodnje na območju kočevske občine sta nakazala vrsto nalog, ki jih bodo mo-

nostne službe v prihodnje na območju kočevske občine sta nakazala vrsto nalog, ki jih bodo mo-

rala vodstva gasilskih društev in gasilci naše občine ob tesnem sodelovanju z delovnimi kolektivi, družbeno političnimi organizacijami, krajevnimi skupnostmi in občinsko skupščino reševati tako, da bo gasilstvo v prihodnje doseglo večji napredek kot do sedaj. To pa je toliko bolj potrebno, saj bodo vprašanja hitrejšega razvoja gasilstva posebej obravnavali na bližnjem gasilskem kongresu Slovenije, ki bo 16. in 17. novembra v Ljubljani.

Vzporedno s prizadevanji za izboljšanje dela gasilstva naj bi se po dosedanem predlogu posvečalo večjo skrb gasilstvu v večjih centrih naše občine in to predvsem za Kočevje, Livold, Staro cerkev, Rudnik-Salko vas, Predgrad, F'aro, Osilnico, Podpresko-Drago, Kočevsko Reko in ostale večje kraje. Nujno bo potrebno, da se v teh prizadevanjih vključi v vrste gasilcev večje število novih dela voljnih članov, posebej to velja za čimboljšo požarno varnost industrijskih in obrtnih objektov na tem območju. Prav bi bilo, da bi prizadevanje za vključitev novega članstva pravilno dojel tudi delovni kolektivi, katerih naloga je tudi, da skupno z gasilci skrbijo za požarno varnost. Prav pa bi bilo, da se v vrste gasilstva v naši občini vključi nekaj delovne in tehnične inteligence, saj podatki o članstvu v 16. gasilskih društvih in 3 industrijskih, ki vključujejo 638 članov, kažejo, da v teh dela le manjše število delovne in tehnične inteligence.

Nedvomno pa je naloga vseh organizacij, posebej pa društva inženirjev in tehnikov, da stori vse potrebno, da se bo v gasilsko organizacijo vključilo nekaj članov tega društva, od katerih upravičeno pričakujemo, da bodo nudili pomoč. Udeleženci občnega zbora so menili, da, ko na vseh področjih skrbimo za ohranitev družbene lastnine, je potrebno, da se to stori še s povečanim prizadevanjem tudi v gasilskih društvih. Ni se potrebno ozirati na to, da smo uspeli v naši občini število požarov zelo zmanjšati, kar je nedvomno zaslugi tudi gasilcev, ki z vsakodnevno preventivno dejavnostjo vlagajo vse napore, da bo požar

(Konec na 12. strani)

ZA POTROŠNIKE

Krompir po 25 din kilogram

Trgovina KGP v Kočevju (prej trgovina KZ) prodaja krompir za potrošnike po 25 din kg. To je poljedelski krompir »kapelac«, katerega seme so dobili iz Poljske. Večjim potrošnikom (gostiščem, sindikalnim podjetjem in podobno) dostavi KGP krompir v njihovo skladišče.

KGP je letos zasadil s krompirjem 8 ha. Pridelek je bil proti pričakovanju, kljub letošnji poletni suši, lep in je znašal blizu 30.000 kg na ha.

KGP je po priporočilu občinske skupščine oziroma njenih

svetov (za blagovni promet in za kmetijstvo) krompir posadil in že spomladi skušal s Trgoprometom skleniti pogodbo za prodajo krompirja po določeni ceni. Trgopromet se je podpisu pogodbe, kljub priporočilu svetov in lanskem pomanjkanju krompirja, izmikal in je ni podpisal. KGP je imel priložnost, da bi sklenil pogodbo za prodajo krompirja s kupci izven naše občine, pa je ni, ker se je čutil zaradi priporočila občinskih organov moralno odgovornega, da v Kočevju letos ne bi primanjkovalo krom-

pirja, kot ga je lani. Tak odnos Trgoprometa do KGP in priporočil sveta za blagovni promet bo, kljub temu, da je KGP uspelo prodati večje količine krompirja predvsem v Kočevju in tudi izven občinskih meja, le povzročil KGP nekaj težav, če bi bila letina slaba, pa bi prišli zaradi takega odnosa potrošniki težje do krompirja in še drago bi ga morali plačati.

KGP odkupuje krompir tudi od privatnih kmetov, v kolikor so ga pridelali več, kot ga potrebujejo. Tudi ta krompir bo na razpolago potrošnikom.

JABOLKA PO ??? DIN

KGP odkupuje od privatnih kmetov tudi jabolka. Odkupovali jih bodo v glavnem le na svojem področju. Potrošniki, posamezniki ali sindikati in podjetja lahko naročajo jabolka v trgovini KGP ali pri komercialni službi. Prodajna cena še ni znana, ker odkup še traja. V kolikor bo več naročil, kot bo odkupljenih jabolok na področju KGP, jih bo skušal KGP dobiti še iz drugih področij.

MALI NASVETI

Bela volna ne porumeni, če dodamo milneci, v kateri jo peremo, nekoliko boraksa. Dodamo ga tudi vodi, v kateri jo izplakujemo. Isto velja za vse bele pletenine.

Namakanje perila. Pri namakanju pazimo, da damo na dno vedno bolj umazane kose. Če je perilo zelo umazano, dodamo vodi za namakanje žlico salmijaka.

Volneno blago ali flanela ostane lepo mehko, če dodamo vodi, v kateri ga splakujemo, nekoliko glicerina.

Nova knjiga o TRUBARJU

(Nadaljevanje z 9. strani)
predvsem dr. France Kidrič, dr. Fran Ramovš idr. Rupel je prepotoval mnoge kraje, kjer je Trubar živel, preiskal davno zgodovino. Založnica Mladinska knjiga v Ljubljani je dala na razpolago vsa sredstva, da je delo natisnjeno lično in bogato opremljeno. Pred nami se prikazuje Trubar v besedi in sliki, ob njem pa njegovi sodobniki in kraji, kjer je živel in deloval. Zato založnica EMKA vse priznanje. Ruplova knjiga o Trubarju je prav gotovo med najlepšimi knjigami, ki so izšle pri nas v zadnjih letih.

Knjiga obsega 321 strani, na kraju je pridejan izvleček v francosčini, ker bo delo služilo tudi tujim znanstvenikom. Priložen je tudi zemljevid, kjer so načrtani vsi kraji, kjer je Trubar živel in deloval. Geografska skica prikazuje resnično velik Trubarjev življenjski prostor, vse od skromne Rašice pri Vel. Laščah, kjer

je bil Primož rojen, pa po drugih krajih Slovenije, Tirolske, Nemčije, kjer je pisatelj Trubar preživel svoja zrela leta in tamkaj, v tuji zemlji tudi ostal.

Letos avgusta sem vse te kraje obiskal iz pietete do našega začetnika književnosti. To romanje je bilo povezano z mnogimi doživetji, ki jih je Ruplova knjiga še bolj približala. Bila je moj zvest spremljevalec na vsakem koraku. Res je, da sem jaz potoval s sodobnimi vozili, medtem ko je Trubar pred štiristo leti potoval le na konju in precej dlje kot jaz, saj so rabili takratni tovarniki za pot preko tirolskih planin skoraj tri tedne naporene ježe.

O vsem tem in še drugem je dovolj branja v Ruplovi knjigi. Bralec bo spoznal do podrobnosti slovenskega moža, ki je šel zaradi svojih idej v tujino, a domovine ni pozabil.

Jože Zupančič

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Oberstar Ignac, delavec iz Tržiča 4 — Sruge, star 30 let in Kline Anica, delavka iz Podtabora 37, stara 22 let; Lesar Janez, kjuč. pomočnik iz Ribnice 119, star 21 let in Mestnik Marija, trgovska pomočnica iz Salke vasi 9, stara 20 let; Jeselnik Albin, soier iz Stare cerkve 30, star 22 let in Konig Huda, trgovska pomočnica iz Koblarjev 20, stara 20 let.

V Ljubljani sta se poročila:

Silc Franc, cupi, pravnik iz Jurjevice 21, star 29 let in Novina Angela, trgovska pomočnica iz Kočevja, Ul. Jožeta Seska 20, stara 26 let.

Rodile so: Podlogar Terezija, gospodinja iz Kočevja, 11. stolpnica — dečka; Novak Marija, delavka iz Brega 2 pri Kočevju — deklico; Marjanovič Boja, kunarica iz Oneka 3 — deklico; Hudorovič Marjana, gospodinja iz Zeljn — baraka — deklico.

V Ljubljani so rodile:

Dr. Sterbenc-Stefanič Marija, zobozdravnik-stomatolog iz Kočevja, Ljubljanska cesta 33 — dečka; Lorber Valerija, viš. med. sestra iz Kočevja, 1. stolpnica — deklico; Svete Ana, uslužbenka iz Salke vasi — deklico; Turk Marija, gospodinja iz Kapljevega 18 — deklico; Seme Miena iz Kočevja, Kolodvorska 4 — dečka; Gruber Lucija iz Kočevja, Ljubljanska cesta 33 — deklico.

V Novem mestu sta rodili:

Rovsek Nevenka, uslužbenka iz Starega loga 1 — deklico; Malnar Ana, gospodinja iz Koblarjev 32 — dečka.

V Čakovcu je rodila: Malnar Marija, gospodinja iz Kočevja, Kaska cesta 13 — dečka.

V Novomeski bolnici je umrl upokojenec Cimprič Jakob iz Kočevja, Kaska cesta 39, star 64 let.

RIBNICA

Rodili sta: Stupica Franciška, gospodinja iz Doi, Lazov 21 — deklico; Oberstar Ivana, gospodinja iz Jurjevice 60 — dečka.

Umri je Andoljšek Anton, osebn. upokojenec iz Ribnice 228, star 70 let.

Poročena sta se Ambrožič Janez, tesar iz Hirovače 55 in Andolšek Marija, gosp. pomočnica iz Slatnika 4.

KOSTEL

Umrla je Sneberger Neža, pre-uzitkarica iz Grgija 2, stara 83 let.

DOLENJA VAS

Poročila sta se: Pekolj Alojzij, ključavničar iz Doige vasi 42, star 25 let in Starc Oiga, gospod. pomočnica iz Dolenje vasi 48.

DRAGA

Rodila je Hudolin Željka, gospodinja iz Crnega potoka 9 — deklico.

LOŠKI POTOK

Rodile so: Lavrič Marija, gospodinja s Hriba 53 — deklico in Bartol Ivana, gospodinja s Hriba 80 — deklico.

Poročila sta se: Krnc Stanislav, delavec iz Malega loga 1, star 24 let in Bartol Marija, delavka s Hriba 63, stara 20 let.

PREDGRAD

Rodila je Mutič Mara, gospodinja iz Nemške loke 7 — dečka.

CESTITKA

Dragemu sinu Ivanu Južniču, ki služi vojaški rok v Užiški Požegi, želijo za 20. rojstni dan vse najboljše mama, ata, brat Jožko, stara mama in Anica.

PRODAM

Prodam kuninjsko pohištvo. Kočevje, Ljubljanska 25.

SPREJMEM VAJENCA

V uk sprejem vajuca za soboslikarstvo in pleskarstvo. Hrana in stanovanje zagotovljena. — Ferdo Tomazin, Ribnica.

VARSTVO DOJENČKA

Sprejem v varstvo dojenčka od 6. do 14. ure. Naslov v upravi Novic.

PREKLIC

Preključeva vse neresnične besede, izrečene o družini Karner iz Brež. Kozina Franciška, Breže št. 3 in Novak Julka, Breže št. 11.

PREKLIC

Preključem izjave o Mariji Rožič iz Stare cerkve 31 in se ji za te izjave tudi opravičujem.

Neža Kosman, Konca vas 12.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti hčerke DARINKE URH

iz Kočevja se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so darovali vence in cvetje ter vsem, ki so z nami sočustvovali in jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: oče Rudolf, mama Marija, sestra Ivanka, bratec Rudi ter ostalo sorodstvo.

Povečati gasilske vrste

(Nadaljevanje z 11. strani) rov manj, da bi gasilska društva s povečanim številom članstva še uspešnejše delovala.

Živahna je bila razprava o bodočem šolanju in vzgoji gasilcev, finansiranju, izdelavi statinov društev in ostalih vprašanj, s katerimi se društva in članstvo vsakodnevno srečujejo. Podpredsednik GZ Slovenije tov. Dimec je dal vrsto napotkov, kako naj se posamezni problemi rešujejo ob tesnem sodelovanju in v okviru možnosti. Zavzel pa se je, naj bi društva v prihodnje pri svojem delu dosegla še boljše uspehe, kot so jih do sedaj.

Sprejeti so bili sklepi za bodoče delo, ki jih bo novo izvoljeni upravni odbor občinske gasilske zveze posredoval društvom. Izvoljenih je bilo 5 delegatov, ki bodo zastopali gasilce naše občine na gasilskem kongresu prihodnji mesec v Ljubljani.

(V. D.)

Obvestilo

Potrošnike obveščamo, da bo trgovina »HRANA« pri-čela poslovati v ponedeljek, 28. oktobra v prenovljenih prostorih na Kolodvorski cesti.

Trgovina bo odprta neprekinjeno od 7. do 19. ure in si boste v njej lahko nabavili poleg običajnega prehrabnega blaga tudi kruh in mleko.

TRGOPROMET KOČEVJE

Komisija za razpis in sprejem uslužbencev pri občinski skupščini Kočevje

razpisuje

PROSTO DELOVNO MESTO KURIRJA

Pogoj: nižja strokovna izobrazba t. j. popolna osemletka. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

KINO

KOČEVJE: 25. do 27. oktobra italijanski film »Sedem izzivanj«, 28. in 29. oktobra francoski film »Taksi za Tobruk«, 30. in 31. domači film »Čudno dekle«, 1. do 3. novembra ameriški film, »Salomon in Saabska kraljica«.

RUDNIK: 26. in 27. oktobra francoski film »Nepredvideno«, 2. in 3. novembra nemški film »Strelec v zelenem«.

RIBNICA: 26. in 27. oktobra ameriški film »Dve ljubezni Eddy Duchina«, 2. in 3. novembra poljski film »Nedolžni čarovniki«.

SODRAŽICA: 26. in 27. oktobra sovjetski film »Balada o vojaku«, 2. in 3. novembra italijanski film »Moralist«.

VELIKE LAŠČE: 26. in 27. oktobra ameriški film »Poslednji lov«, 2. in 3. novembra italijanski film »Herkul in kraljica Lidija«.

LOŠKI POTOK: 27. oktobra

nemški film »Ljubezenska zmešnjava«.

PREDGRAD: 26. in 27. oktobra ameriški film »Jaguar, gospodar džungle«, 2. in 3. novembra nemški film »Deklica Rosemarie«.

DOBREPOLJE: 26. in 27. oktobra ameriški barvni film »Bratje Karamazovi«, 30. oktobra italijansko argentinski film »Hrepenenje«, 2. in 3. novembra ameriški film »Drevo življenja«.

PONIKVE: 31. oktobra italijansko-argentinski film »Hrepenenje«.

BROD NA KOLPI: 27. in 28. oktobra grški film »Nikoli v nedeljo«, 2. in 3. novembra nemški film »Rdeči krog«.

STARA CERKEV: 26. in 27. oktobra sovjetski film »Tuji otroci«, 2. in 3. novembra sovjetski film »Aleksa Dundič«.

OSILNICA: 27. oktobra sovjetski film »Rdeče listje«.

Anketiranje članov ZROP

Na zadnji razširjeni seji občinskega odbora ZROP Kočevje, ki je bila preteklo sredo je odboj pregledal svoje delo in delo svojih komisij, ki je bilo letos res obsežno in uspešno, kakor tudi delo krajevnih organizacij ZROP. Na sestanku so se tudi dogovorili, da bo prihodnje nedeljo (27. oktobra) v Ribnici tehnični zbor članov ZROP iz kočevske občine

(odhod iz Kočevja z vlakom ob 6.51). Anketiranje rezervnih oficirjev kočevske občine bo izvedeno od 19. do 23. novembra, nato pa bo še anketiranje rezervnih podoficirjev. Nadalje so se na seji pogovorili še o programu dela za naslednje obdobje in o bližnjih občinskih zborih krajevnih organizacij ZROP, ki naj bi bili zaključeni do 15. novembra.

ROKOMET

SVOBODA LJUBLJANA — TVD PARTIZAN DOBREPOLJE 24 : 18

Četrto tekmo, katero so odigrali dobrepoljski rokometaji proti ljubljanski Svobodi, so izgubili z rezultatom 24:18. Tekma je bila odigrana na igrišču Svobode v Ljubljani ob lepem vremenu. Ze takoj v začetku sta obe strani vložili vse sile za doseg gola. Sreča je bila tudi tokrat naklonjena dobrepoljcem, saj so že v začetku vodili s šestimi goli razlike. Pri tem pa se je pojavil na strani moštva Svobode še en igralec in to sodnik. S svojim pristranskim sojenjem je dosegel, da je Svoboda kmalu rezultat izenačila, potem pa še povisala

razliko v svojo korist. Dobrepoljem je razveljavil kar sedem doseženih golov, dovoljeval grobo igro v korist Svobode, kaznoval pa za vsak najmanjši prekršek igralce Dobrepolja.

Vodstvo Dobrepolja je vložilo pritožbo na pristojnem mestu za razveljavitev tekme. Dobro, da tekma ni bila odigrana v Dobrepolju, ker bi po vsej verjetnosti pri takem sojenju prišlo do izgredivov...

POZRESNA SENICA

Senica lahko v enem dnevu poje toliko insektov in njihovih ličink, kolikor sama tehta. Njena koristnost je torej očitna.